

Moskva käsi Tallinna rahutustes

26. aprilli õhtul puhkesid Tallinnas rahutused ja vandaalitsemine, mille käigus sai linn purustusi, mille sarnaseid pole ta näinud pärast Punaarmee õhurünnakut 1944. aastal. Tänavarahutustes pole Tallinnas teadaolevalt inimesi hukkunud aga pärast 1918. aastat. Rahutuste ajendiks oli Eesti valitsuse otsus alustada pronkssõduriks kutsutud Nõukogude monumendi juures väljakaevamisi, hilisema väljavaatega monument sõjaväekalmistule teisaldada. Algselt käsitlesid nii Eesti riigivõim kui meie liitlased toimuvat lokaalse rüüstamisena, mis on Eesti siseasi. Välismaiste õhutajate rolli hinnati ennekõike propagandistlikuks. Hiljem on aga järk-järgult selgunud, et Moskva sekkumine väljendub märksa enamates ning konkreetsemates asjades.

Pronkssõduri tõusmine konfliktiobjektiks

Stalini režiimi poolt 1947. aastal Tõnismäele püstitatud pronkssõdur oli üks vähesed Nõukogude ideoloogiat kandvaid monumente, mis Eestisse pärast taasiseseisvumist alles jäi. Paikajäämise põhjusi oli mitmeid, praeguses kontekstis on neist oluline üks: monument ei mõjunud ülemäära polariseerivalt. Inimesed, kes käisid sinna lilli asetamas, ei käitunud provotseerivalt, ning inimesed, kelle jaoks pronkssõdur seostus nõukogude aja ebameeldivustega, suutsid teda linnapildis „mitte näha“. Olukord muutus 2006. a 9. mail, mil NSV Liidu lippe kandnud miitingulised ründasid Eesti riigilippu, sekkuma oli sunnitud politsei. Konflikt tõi kaasa ühiskonna polariseerumise ja mälestusmärk sai jätkuva Eestit solvava kihutustöö paigaks. Päevakorda kerkis küsimus, mida ette võtta. Pronkssõdurit ümbritseva õhkkonna agressiivsemaks muutumine kulges sünnikohaselt arengutega Vene ühiskonnas. 2000. aastal presidendiks tõusnud Vladimir Putin asus Venemaal aktiivselt restaureerima Nõukogude omaga väga sarnast ajalookäsitlust, samuti taastama mõningaid purunenud impeeriumi sümboliteid (hümn, punalipp armee-lipuna). Võidust Teises maailmasõjas kujunes üks mineviku ning taastatava ajalookäsitluse legimiseerimise põhilisi vahendeid. Läänemaailma, eeskätt NSVLi kunagiste pantvangide soovimatust seda ajalookäsitlust jagada võttis Moskva vastu kasvava ärritusega, mida riigis süvenev üleüldine ksenofoobia vaid suurendas. II maailmasõja lõpu 60 aastapäevaga kaasnenud ajaloo-dispuudid olid selle protsessi üheks kulminatsiooniks, just siis ilmnis esimesi kordi Moskva püüd oma ajaloointerpretatsioon teiste sisuliselt jõuga peale suruda — katse, mis mõistagi oli määratud luhtuma. On raske öelda, kas ja mil määral aitas Moskva teadlikult kaasa Tõnismäe pronkssõdurit ümbritseva õhkkonna radikaliseerumisele viimase 3–4 aasta jooksul. Ent eelkirjeldatud muutused Venemaa psühholoogilises kliimas ei saanud jätta puudutamata Eesti venelaskonda, kes elab suurel määral Venemaa riigi manipuleeritud meedia infoväljas. Eesti valitsust, eeskätt Reformierakonda on süüdistatud selles, et nad tegid pronkssõdurist teema valimiskampanias. Oluline on aga mõista, et tegu ei ole siiski valimiskampanias tekitatud kunstliku probleemiga: probleem oli reaalne ja valimistest sõltumatu, paigale jäetuna saanuks pronksmonument pingete allikaks iga aasta mais ning võimalik, et ka septembris. Toonase valitsuse mõnevõrra ebalevalt menetlusse paisatud lahendusvariant — valmistada ette kuju ümber maetute tuvastamine ja ümbermatmine ning kuju kui hauamonumendi teisaldamine — sai kampaniateemaks alles siis, kui Vene riiklikult manipuleeritav meedia neid uudiseid raevukalt kommenteerima asus. Siis oli paratamatult, et kajastusele reageeris ka Eesti meedia ning reaktsioonid langesid valimiseelses konteksti. Tuvastatav on aga veel vähemalt üks ametliku Moskva konkreetne panus situatsiooni teravnemisse: nimelt valmis aastal 2006 Vene

saatkonna kaasabil propagandafilmi „Eesti — ajaloo risttee“, milles moonutati Eesti ajalugu ning õhutati vaenu eestlaste ja Eesti Vabariigi vastu, seostades neid liialdatult fašismi ja natsionaalsotsialistliku Saksamaa sõjakuritegudega. Samas õigustati monumendi paigale jäämist nõudva liikumise „Notšnoi Dozor“ tegevust kui „antifašismi“. Keskkel kohal oli filmis Nõukogude monument Tõnismäel. Filmi avalikuks tulekul teatas saatkond, et see kajastab Venemaa seisukohta. Moskva soovist konflikti radikaliseerida annab tunnistust ka halvaks panu, mis sai võimukoridorides osaks Vene Riigiduuma välisasjade komitee esimehele Konstantin Kossatšovi, kui viimane märtsi lõpus sõandas öelda, et monumendi liigutamine on vältimatu ning Moskvale oleks kasulik sellega leppida ning asjaomastes tseremooniates osaleda. (Regnum, 26.03)

Vene saatkonna vahetu roll

On põhjust kahtlustada, et Venemaa Tallinna saatkond on kohalikke ekstremiste ja korratuste organisatooreid vahetult juhendanud. Nii on KAPO andmetel korratuste eelnendud nädalatel Tallinna botanikaaias korduvalt kohtunud Vene saatkonna vanemnõunik Sergei Overtšenko ning korratuste organiseerimise kahtlustatav grupeeringu „Notšnoi Dozor“ juht Dmitri Linter. (Postimees, 25.04) Samuti, 18. aprillil 2007 kohtus üks Tõnismäe ausamba aktiivsemaid kaitsjaid, Konstitutsioonierakonna liider Andrei Zarenkov Vene saatkonna esimese sekretäri Vadim Vassiljeviga. Samal päeval teatas Zarenkov Konstitutsioonierakonna juhatase otsusest luua Eestis vabatahtlikest agitaatorite rühmi, kelle ülesandeks on selgitada sõduritele, et armee sekkumine konflikti korral on lubamatu. (BNS 18.04, Postimees, 25.04)

Vene noorteliikumiste tegevus

Seitse päeva (27.04–01.05) Eesti Moskva saatkonda piiranud Venemaa noorteliikumiste, eeskätt liikumise Naši seotus Kremliiga on üldteada. Saatkonna piiramise sanktsioneeritust ning piketidele võimu poolt osutatavat toetust on võimalik märgata mitmetest detailidest, mis spontaanselt organiseerunud pikette ei iseloomusta: piirajatel oli olemas kõõgibuss, üle 30 ühesuguse telgi, moodsad veeaparaadid, korralik heli-aparaatuur, hea kvaliteediga plakatid, mis iga päev vahetusid. (Eesti Päevaleht 02.05) Puhtuse eest kandsid hoolt Moskva kommunaalmeti töötajad. Tellitud bussidega toodi protestijaid kohale kaugematest Vene regioonidest: Eesti Päevalehe andmeil saabuti kõige kaugemalt Mordvast. (EPL 02.04) Vene miilits, kelle kohustus on tagada saatkonna turvalisus ning normaalsed töötingimused, tegutses selgelt puudulikult ja valikuliselt. Valdaval osal juhtudest tehti saadiku autole liikumiseks teed, ent mitte alati — näiteks 27.04 oli saadik Marina Kaljurand korra sunnitud ka saatkonda tagasi pöörduma. Mitmel juhul takistasid piirajad saatkonna inimeste ja kutsutud külaliste sissepääsu saatkonda, miilits ei teinud midagi. Kõige lubamatamalt juhtumid Moskvas terve nädala vältel saaga juures olid suursaadik Marina Kalju-

ranna ründamine Argumentõ i Faktõ pressikonverentsil ning saatkonna akende tulistamine ööl vastu 3. maid. Kumbagi intsidenti miilits kas ei suutnud või ei tahtnud ära hoida. Kõige otsesemat tunnistust saatkonna piiramise sanktsioneeritusest annab aga selle lõpp: Vene välisminister Sergei Lavrov lubas telefonikõnes oma Saksa kolleegile Frank-Walter Steinmeierile, et Vene valitsus kannab hoolt, et politseijõud lõpetavad saatkonna blokaadi, aga seda tingimusel, et Eesti suursaadik Moskvas lahku. (Financial Times Deutschland, 04.05) See viimane oli olnud ka noorteliikumine Naši nõudmise, mida nad järgnevalt serverisid oma võiduna. Pärast saadiku lahkumist pakkisid piirajad oma laagri ning miilits oma püstitatud tõkked kokku praktiliselt sünnikohaselt.

Küberrünnakud

Alates 27. aprillist langes Eesti ranga küberrünnakute laine ohvriks. Rünnakute iseloom kattis laia skaalat alates lihtsatest rämpsikirjadest (spam) kuni hästi koordineeritud DDoS-rünnakuteni (Distributed Denial of Service) valitsuse IT-süsteemide vastu. DDoS-rünnaku olemuseks on paljude arvutite poolt konkreetsele serverile või arvutivõrgule massiliste, kuid sisutihjadega päringute esitamine. Selle tulemusena arvuti-võrk/server kas ummistub või kukub kokku. Küberrünnakuid koordineeriti internetis vene keeles ning paljud rünnakud pärinesid Venemaal asuvatest arvutivõrkudest ja serveritest. Internetis levitati rünnakute korraldamiseks üksikasjalikke venekeelseid instruktsioone, mis hõlmasid juhiseid nii konkreetsete rünnakute iseloomu ja täideviimise osas (kuidas rünnata), aga ka sihtmärgiinfot (mida rünnata) ning ajastust (millal rünnata). Mainitud juhtnõude levitati veebilehtedel, foorumites ning jututubades. Enamasti oli tegemist väga lihtsate juhustega, milliste täitmiseks ei pea omama erilisi teadmisi või oskusi. See soodustab spontaansed ründeid tavakodaniku tasemel — vaja on vaid internetiühendusega arvutit. Esimene rünnak toimus 27. aprillil pärast esimest rahutusteõud ja oli üsna lihtne — Reformierakonda kodulehel moonutati peaminister Andrus Ansipi pilti. Samal päeval toimusid valitsusasutuste veebilehtede vastu siiski ka esimesed DDoS-rünnakud.

Venemaa riiklikult kontrollitav meedia

Uuringud näitavad, et eesti keelt mittevaldavad Eesti elanikud jälgivad vähe Eesti telemeediat (sealhulgas venekeelset Eesti meediat). Kuna televisioon on tähtsaim infoallikas üle kahekümne aastase inimeste jaoks ning arvestades, et ligi 3/4 Eesti venelastest jälgib aktiivselt Venemaa riiklike telekanaleid, mis on silmapaistnud Eesti-vastasusega, siis võib öelda, et vene telekanalitel on oluline osa Eesti venelaste infovälja kujundamisel. (Tartu Ülikooli uuring „Mina. Maailm. Meedia 2005“). Korratuste organisatorid ja osalejad väljendatud seisukohad kopeerivad Venemaa riiklikult kontrollitavas meedia edastavat valeinformatsiooni ja propagandat. Eesti Vabariigi ja eestlaste vastast meelestatust on Venemaa riiklikult kontrollitav tele- ja interneti-

meedia ette valmistanud pikemat aega. Edastatud on ebaobjektiivseid reportaaže ja arvamusi olukorrast Eestis (alusetud süüdistused inimõiguste rikkumises, „fašismimeelsuses“ jne) ning propagandafilme. Eesti-vastased inforünnakud intensiivistusid eriti viimastel kuudel; aprilli keskel ilmusid Venemaa meediasse regulaarsed üleskutsed kehtestada sanktsioone Eesti vastu. On ka otsesõnu nõutud sõja alustamist Eesti vastu. (Nt Vene riigiduuma saadik ning patriootilise liikumise Rodina liider Dmitri Rogozin — Postimees, 21.04) Moskva peetava Eesti-, aga ka laiemalt Lääne-vastase meediasõja ajalugu ning olemus väärivad eraldi suurt uurimistööd, siinkohal aga olgu toodud mõned faktid, mida saab tõlgendada kui Tallinnas toimunud sündmuste otsese mõjutamise katseid. 26. aprillil edastas Venemaa telekanal RTR päeva jooksul korduvalt korratuste ühe peamise organisatori Dmitri Linteri intervjuud, milles viimane ähvardas Eestit kodusõjaga ja lubas muuhulgas, et paari päeva pärast ei allu riik Eesti enam „sellele valitsusele.“ Järgmisel päeval refereeris sama telekanal oma Tallinnast tehtud otsereportaažis üht väidetavalt oma kinnipidamiskohast välja helistanud Öise Vahtkonna liiget, kes kinnipidamiskohas toimuvat väidetavalt kirjeldades rääkis, kuidas üks inimene oli suruks pekstud ning teiste kinni-peatavate silme all minema viidud. See ebatõenäosus osutunud info võis suure tõenäosusega toimida kui õhutusõud järgmise õhtu rahutusteks. Tendentslik või otseselt valelik kajastus on ilmne kogu Tallinnas toimunu osas: vandaalitsevad noortejõuke nimetatakse rahumeelseteks meeleavaldajateks ning rüüstamist eelistatakse televisioonis mitte näidata; selle asemel esitatakse väljamõeldisi politseivägivallast. Teisaldatud pronksskulptuuri kohta väideti, et Eesti võimud saagisid selle tükkideks. Rahutustega samal ajal surma saanud Dmitri Ganini kohta väidavad paljud Vene meediaväljaanded, et ta suri kokkupõrkes politseiga ning pronkssõdurit kaitstes; maha vaikitakse faktid, et surm noahobist ei saanud tulla politsei käe läbi, kuivõrd politseil selliseid relvi pole, samuti juhtus õnnetu intsident pronkssõduri asukohast ca 500 meetrit eemal Tatari tänaval ning hulk aega varem, kui politseiüksused Tatari tänavale jõudsid. Samuti valetatakse kiirabi saabumise kiiruse kohta.

Majanduslik surve Venemaa on alustanud ka majandusliku surve avaldamist Eestile, mis avaldab praegusel hetkel eelkõige mõju transiidi- ja transpordifirmadele. Venemaa Oktoobri raudtee teatas 3. mail Eestis rahvusvahelise reisijateveoga tegelevale ettevõttele Go Rail, et lõpetab alates 27. maist reisirongi Tallinn–Peterburi–Tallinn teenindamise. 3. mail teatati maistustetootjale Kalev, et neile on üles öeldud kõik müügilepingud Venemaal. Venemaa turg moodustas Kalevi 7–8% Kalevi müüginahust. Mitmed Eestis tegutsevad ettevõtted (Spacecom, Transgroup Invest) on teatanud, et suhete säilitamiseks Venemaa registreerivad nad oma firmad kolmandatesse riikidesse. Ivangorodi piiripunkti lähedal on Naši liikmed proovinud peatada Eesti numbrimärkidega kaubaautosid, et hirmutada sõidukijuhte ja takistada kaubavedusid. Vene väetisetootjaga Akron teatas oma Eesti investeringute peatamisest, tuues põhjenduseks Punaarmee monumendi teisaldamise Tallinna kesklinnast (BNS 04.05.07).

Rahvusvaheline Kaitseuringute Keskus, 10. mai 2007

SELLES NUMBRIS

- Moskva käsi Tallinna rahutustes **lk 1**
- Toimetaja veerg
- Külma kevade kuumad sündmused Tallinnas **lk 2**
- Eesti Vabariigi Valitsus
- Eesti läheb edasi
- EAS Turismiarenduskeskuse pressiteade
- Inimesed ei karda eestlaste ja venelaste suhete halvenemist
- Sport
- Lühidalt **lk 3**
- Euroopa nädal Karlsruhe
- Sündimas Euroopa Eestlaste Koor, toimumas Suvine Ümarlaud
- Meenutusi: vastuvõtt August Kuklase majas aastal 1984
- ÜEKNi foorum
- Avalda arvamust! **lk 4**
- Järjekordne keelepäev Hamburgis
- Eesti muusikud Hamburgis **lk 5**
- Mõisamäng levib suvel Saksamaale
- Mõisate külastamise mäng „Unustatud mõisad“ **lk 6**
- Soome estofiile ühendav Tuglase selts tähistab juubelit
- Slängi(kas) — uut eesti kõnekeeles
- “Muusika on minu elu”
- Max Trautwein — sakslasena Eestimaal **lk 7**
- Pilk ette
- Tuvikese anekdoodid
- Juubilarid
- Viimane veerg **lk 8**

Toimetaja veerg

Aprillikuu lõpul järsult plahvatanud Eesti-Vene tüli pronksõduri Tõnis-mäelt teisaldamise pärast on vaibunud, kuid vindub visalt edasi valdkondades, mis otseselt rahvast tänavatele ei too. Näiteks jätkuvad siiani küberrünnakud interneti-serveritele, mis valmistavad peavalu infoportaali haldajatele ning takistavad ka tavainimeste tööd ja igapäeva elu. Poliitilisel tasandil ei ole lõplikke lahendusi niipea oodata — probleemi laiahaardelisus ja mittekuulumine ainult Eesti siseasjaks on pannud tööle üleilmseid mehhanisme.

Nagu kirjutab endine Vene julgeolekunõukogu sekretäri aseäiti Boris Berezovski Briti ajalehes *The Daily Telegraph* on Eesti-Vene konflikti põhjus tänase Venemaa lahendamata küsimuses: Kreml ehk president Vladimir Putin eitab Nõukogude režiimi kriminaalset loomust. Küllap see nii ongi, sest autoritaarsete juhtidega harjunud venelased on kergesti mõjutatavad nendest hinnangutest ja hoiakutest, mida annab edasi juht. Olen elanud suurema osa oma elust kõrvuti venelastega ja pole märganud mingeid märkimisväärseid lahkumisi. Ka iseseisvumise aastate järgne integratsioon on toimunud (iseasi muidugi kas ka riigi poolt juhitud) — vähemalt eestlaste ja venelaste noorem generatsioon seltsib minu hinnangul kenasti. Kuid kuidas siis selline arulage mäss!? Vaevalt keegi neist marodööridest endale aru andis, millesse end tegelikult mässiti. Sealhulgas on ju ka kindlaks tehtud, et enamik ässitajaid ja laamendamises osalejaid oli alkoholiuimas või jumal teab mis joobes. Otsuste langetamisel puudus adekvaatsus. Jube oli näha, kuidas üks vene rahvusest Eesti kodanik ässitas politsei vastu enda ehk paariteist-kümneaastast poega, karjades „Löö teda, löö teda!“. Samas oli heameel tõdeda mingil hetkel tõesti juba üsna sõjahõnguliseks kujunenud õhkkonnas, et eestlased ei allunud provokatsioonidele. Rahvuslikud tunded tärkasid hoopis teisel tasandil — kodudes kuulati öölaulupidudeaegseid isamaalisi laule ning eirates venelaste mässumeelsust, selgitati probleeme meie ajaloo-nägemuse taustal rahumeelselt ja loosungilisuseta. Teisiti käitudes oleks olukord praegusel hetkel kindlasti hoopis teine. Jääb vaid loota, et Eesti juhid ja elanikud suudavad säilitada kainet mõistust ning käituda nii, et midagi sellist enam ei korduks.

Karin Aanja

Külma kevade kuumad sündmused Tallinnas

Väike reisikiri

Saabusin Tallinna 28. aprillil, seega päev pärast mässulisi öiseid sündmusi. Kõndisin läbi linna veel õieti arugi saamata, mis täpselt juhtunud oli. Loomulikult olin ma informeeritud nii Saksa telekanalite kui ka interneti kaudu, aga tegelikkus on siiski midagi muud, kui piltide vaatamine suurtelt kaugustelt!

Niisiis, tagasi Tallinna. Jahe ja päikesepaisteline aprilli pärastlõuna lõhutud akende ja reklaamilustega. Vineeriga kinni lõõdud suured klaaspinnad Viru tänaval ja Pärnu maanteel. Siin-seal maas leidis veel klaasikildude kuhilaid. Politsei tuntav kohalolek. Tõnis-mäele püstitatud suur valge telk, mille all toimusid väljakaevamised, ja oma uuele kohale toimetatud pronksõdur.

Mis oli siis õigupoolest juhtunud? Oli see vaid ühe mälestusmärgi teisaldamine?

Ükskõik, millises seltskonnas neil päevil ka ei liikunud, olid vestlusteemadeks märatsevad-varastavad noortejõugud, EV valitsuse otsus pronksõdur teisaldada, toetus Eestile teistelt Euroopa Liidu maadelt ja maailmast, aga ka kriitika Eesti poliitike käitumise ja otsuste kohta (eriti E. Savisaare kummalised avaldused seoses toimumuga). Selgeks oli saanud nende päevadega vaid üks — ka meiega, ka meie endi lähedal võib juhtuda selline ootamatus, milleks me valmis pole!

On ju püütud integreerida vene keelt kõnelevat elanikkonda. Mis siis nüüd äkki? Oleme sõpradega naerdes oma põlvkonna kasvatusel kohta öelnud, et olime pealt punased, seest valged, nüüd tuleb siis tõdeda, et praegused vene noored EVs on kasvatusel poolt tihti pealt valged, seest punased! Või on sellised väljendused ikkagi ennatlikud? Tuntav on aga, et meie vahel laub eikellegimaa, sest meil on erinev rahvuslik mälu! See, mis eestlastele on iseenesestmõistetav, on vene kodanikule vaat et peaaegu arusaamatu. Tema juured pärinevad teisest mullast.

Nende päevade jooksul esitati mitmeid kordi küsimus — kas siis kogu integratsioon ehk lõimumispoliitika on olnud vale ja asjatu!? Arvan, et kindlasti mitte, sest ka pärast neid sündmusi ei sõida noored venelased Eestist minema, nad jäävad siia, et oma kodumaal (seda on ju Eesti ka neile) edasi elada. Integratsiooni ei saa vaadelda vaid keeleoskuse omandamise tasapinnalt. Nii pörkame jällegi kokku juba tuttava rahvusliku mälu ja selle kujunemise kujundamise omapäraga. Tundub, et just sellelt pinnalt tuleks edasi minna.

Omapärasel kombel liikusid mu mõtted ka meie endi, välismaal elavate eestlaste probleemide juurde. Rahvuslik mälu on ka meil erinev. Loomulikult on see kantud ühistest põhitõdedest kultuuri, keele ja eestlaseks olemise tasemel, samas aga tuleme me erinevatest aegadest ja erinevatest riigikordadest. Tuletagem vaid meelde — endine EV, endine ENSV, praegune EV, Lääne-Euroopa, Skandinaavia, USA, Kanada oma mõjudega seal üleskasvanute jaoks. Meie mälu meist endist ja eestlaseks olemisest on tihti vägagi

erinev. Kas mitte just sellelt pinnalt ei tekigi kummalised arusaamatused, väärarusaamused ja tulutu konkurents, koos haavava kriitikaga? Usaldamatus ei lahenda probleeme!

Nii et ka meie — eestlased — peaksime omavahel integreeruma ja teineteist lõppude lõpuks mõistma ja usaldama õppima. Leidma selle, mis on positiivne ja seda toetama — olgu see siis tegutsemistahe, võimekus uutest olukordades kiiremini kohaneda või oma mõtete aktiivne elluviimine, otsides selleks uusi võimalusi. Nende omaduste hulka ei kuulu aga kindlasti arutu ja mõtlematu kriitika, tähenärimine ja kadedus.

Sellised mõttekäigud panevad tõepoolest vaid lootma, et praegustel eestlastel EVs ja neil, kes on võtnud endi ülesandeks Vene elanikkonna Eesti ühiskonda kohandamise-integreerimise, jätkuks kainet mõistust, aga ka piisavalt positiivseid emotsioone ja laialdast toetust selle ülesande täitmisele! See on raske!

Ajalugu saab ju raamatutes ümber kirjutada nii, kuidas võimalik oleval valitsusele vajalik — seda õppisime tundma ENSVs! Ja propaganda maailmameistrite esikolmikusse kuulub vaieldamatult praegugi Venemaa. Millise subjektiivsusega kajastati Eestis ja Tallinnas toimuvat, jäi vaid pead vangutada ning imestada, et see ikka ja jälle Venemaal nii kergelt inimestele mõju avaldab. Õnneks on olemas ka vene infokanalites pisike hulk objektiivseid tegijaid, neil on vägagi raske oma joont hoida, aga nemadki edastavad informatsiooni. Siinkohal ei saa ka mainimata jätta küberrünnakuid!

Sellised olid mu mõtted neil päevil. Olin korralik kodanik ega toppinud oma nina sinna, kus mind ei oodatud. Õnneks polnud ma ka autoga teel sel päeval, kui kogu Tallinna kesklinn oli täis teosammul liikuvaid ja signaalitavaid autosid kindla sihiga tavapärasest liiklust segada. Nende autode roolis ei istunud mitte eelmisel ööl märatsenud nolgid, vaid korralikud vene proud ja härrad, kes olid järgnenud üleskutsele sellisel moel oma meelt avaldada. See oli nagu hasartmäng või lihtsalt provokatsioon — kes läheb kiiremini endast välja ja teeb esimese lubamatu sammu! Eesti liikluspolitsei tegi asjale siiski suhteliselt kiire ja asjaliku lõpu, juhtides liiklust ja tehes kenakese hulga trahve normaalse liikluskorra ja liiklusohutuse rikkumise kohta. Sellega lõppes siis see “tuututamise meelevaldus”.

Millised päevad ja milline pagana külma kevad! No seda ei saa nüüd kellelegi süüks panna, et Kölnist reisima hakates õues +29° ja Tallinna jõudes vaid pisikesed +8° ees ootavad ning just siis märkad, et kindad ongi maha ununenud. Kontrastid kõikjal! Iga järgneva päevaga läks loodus kevadrohelisemaks ja rahulik argipäev, vähemalt näiliselt, pöördus jälle tagasi.

Loomulikult ei marssinud ma päevade kaupa mööda Tallinna ega registreerinud vaid katkisi aknaid. Selle lühikese nädala jooksul

nautisin eesti teatri kaht lavastust, mõlemad Eesti Draamateatris. Julgen neid ka soojalt teistelegi vaatamiseks soovitada.

Esimesena sai nähtud vene klassiku Ivan Turgenevi näidendit „Kuu aega maal“ moskvalase Mihhail Mokejevi lavastuses. Autor ise on nimetanud seda komöödiaks, ent seda võiks ka melodraama alla sobitada — vastamata jääv armastus, lõputu lugu inimsuhete arsenalis. Tegu on siiski klassikalise draamaga, kus ühe suvekuu jooksul tekib armastuskolmnurk, mis toob endaga kaasa nii sügavaid tundeid kui ka pisaraid. Osades näeme teatri suuremat koosseisu, kes suurepärase tõsimeelsusega, silmapilgu-naerutamise ja hea ansambli-mänguga loob etenduse, mis on igati vaadatav.

Viimase aja suurimaks teatri-elamuseks võin lugeda Marina Carr'i “Naine ja hirmutis” etendust. Lavastajaks Priit Pedajas, näitlejaid vaid neli — Ülle Kaljuste, Laine Mägi, Mari Lill ja Martin Veinmann. Neljakümnendais naine vaatab oma surivoodil tagasi elatud elule, temast jäävad maha kaheksa last ja truuusetu mees. Näidend toob meie ette ühe naise elu viimased tunnid, ent lugu ei räägi surmast, vaid elust, armastusest ja kirest. Ei mingit soigumist ega haledust, pigem võimas, kirglik iiri itk — nii on seda tükki iseloomustatud ja nii ta just ongi. Ülle Kaljuste suurepärase, jõuline mäng, imepärase ümberkehastumise oskus ja pinge, mis kohati lausa füüsiliselt tuntav! Seda pinevat lugu hingestab iiripärane lüürika ja pisuke koomikagi, mis näitlejanna mängus vahel kenasti muigama paneb! Tõeline teatri-elamus draamateatri väikesest saalist!

Ah jaa, miski oleks vaat et meehest läinud! Koos nende äkiliste sündmustega oli Eestis kehtestatud mõned päevad alkoholimüügi-keeld. Esmane reaktsioon — kuidas siis nii?! Elame ju vabal maal ja nii edasi... Siis tuli veel teine muigega mõte — ah jaa, hr Gorbatschov, kas ka tema ajal polnud see samuti. Aeg-ajalt kordub siiski juba olnu, kuigi sel korral oli keelul lihtsalt teistsugune tagapõhi. Aga ka seekord olin ma arusaaja ja minuga koos kõik need teised kodanikud, kes samuti ei vaevunud suud asjatult pruukima ning sel ajal alkoholi lihtsalt ei tarbinud. Pealegi võis ju sõbraga kohvikusse või baari minna, see polnud keelatud ning sinna ei ulatunud ka kuri alkoholikeeld!

Nii kiiresti see nädal mööduski. Tallinna reisi plaanides ei osanud sellist sündmuse käiku miskil moel oodata, aga vaat, mis on võimalik. Arvan, et me kõik saime ühe õppetunni võrra targemaks ja millegi võrra veel — jälle seesama ehteestlaslik kokkuvõtte raskel ajal. Argipäeval astuks või teisest üle ja küll kriitiseeriks ja küll hädaldaks, nüüd aga üks rahvas, üks mõte ja üks meel!

Lõpetuseks jääb vaid Tony Blairi sõnu korrata: “Venemaaga on raske.” (Postimees 05.05.07)

Merike Miländer / Tallinn-Köln

EESTI RADA

Eesti Rada
Eesti Ühiskond Saksa Liitvabariigis häälekandja
Vanim väliseesti väljaanne
Asutatud 1945. aastal

Peatoimetaja/Chefredakteur: Karin Aanja
Vastutav toimetaja Saksamaal/ Verantwortlicher Redakteur Deutschland: Maie Kisis-Vainumäe
Tellimine/Abonnement: Aastatellimus 25 EUR
Euroopas 28 EUR
Väljaspool Euroopat 15 EUR
Tudengitele

Eesti Raja konto: Estnische Volksgemeinschaft in der BRD
EESTI RADA Deutsche Bank, Hamburg BLZ: 20070024
Konto nr 440011504
IBAN: DE64200700240440011504
BIC/SWIFT: DEUTDEDBHAM

Kuulutused, reklaam/ Anzeigen, Reklame: 1,00 EUR/cm²
alates 50 cm² – 0,80 EUR/cm²
alates 100 cm² – 0,70 EUR/cm²
alates 200 cm² – 0,60 EUR/cm²
üle 300 cm² – 0,50 EUR/cm²

Leinakuulutused: Kahe veeru laiselt: 1 cm kahel veerul – 5 EUR

Kirjasaatjad: Avo Suurvärav / Tallinn
Merike Miländer / Köln
Riina Leminsky / Hamburg
Evely Baum / Hamburg
Vilma Brinkmann / Hamburg
Liilika M. Allev / Hamburg
Monika Reimann / Hamburg

Toimetus jätab endale õiguse toimetada ja lühendada kaastõid ning kirju nende selguse huvides. Avaldatud artiklite sisu eest vastutavad allakirjutatud.

Eesti Vabariigi Valitsus

Andrus Ansipi juhitud valitsus astus ametisse 5. aprillil 2007 ametivande andmisega Riigikogu ees:

“Asudes täitma Vabariigi Valitsuse liikme kohustusi, olen teadlik, et kannan selles ametis vastutust Eesti Vabariigi ja oma südametunnistuse ees. Töotan pühalikult jääda ustavaks Eesti Vabariigi põhiseaduslikule korrale ning pühendada oma jõu eesti rahva heaolu ja tuleviku kindlustamisele.”

Valitsuskoalitsiooni moodustasid kolm erakonda: Eesti Reformierakond, Isamaa ja Res Publica Liit, Sotsiaaldemokraatlik Erakond.

Ministrid:

Andrus Ansip, peaminister
Erakondlik kuuluvus:
Eesti Reformierakond

Tõnis Lukas, haridus- ja teadusminister

Isamaa ja Res Publica Liit

Rein Lang, justiitsminister
Eesti Reformierakond

Jaak Aaviksoo, kaitseminister
Isamaa ja Res Publica Liit

Jaanus Tamkivi, keskkonnaminister
Eesti Reformierakond

Laine Jänes, kultuuriminister
Eesti Reformierakond

Juhan Parts, majandus- ja kommunikatsiooniminister
Isamaa ja Res Publica Liit

Helir-Valdor Seeder, põllumajandusminister
Isamaa ja Res Publica Liit

Ivari Padar, rahandusminister
Sotsiaaldemokraatlik Erakond

Urve Palo, rahvastikuminister
Sotsiaaldemokraatlik erakond

Vallo Reimaa, regionaalminister
Isamaa ja Res Publica Liit

Jüri Pihl, siseminister
Sotsiaaldemokraatlik Erakond

Maret Maripuu, sotsiaalminister
Eesti Reformierakond

Urmas Paet, välisminister
Eesti Reformierakond

Allikas: www.valitsus.ee

SPORT

Kanter heitis USAs maailma hooaja tipp-tulemuse 72.02

Ameerika Ühendriikides treeniv Gerd Kanter näitas Salinases, et seatud eesmärk 75 meetri piir ja maailmarekord on käeulatuses. Avakatsel heidetud 70.52 tõstis ta maailma edetabeli liidriks. Viendal katsel tuli poolteist meetrit veelgi lisa, ketas maandus 72.02 peal!

Kanter on oma karjääri jooksul võistlustel teinud vaid kaks pikemat heidet. Mullu Helsingborgis püstitatud Eesti rekord on 73.38, samas seerias näitas ta veel tulemust 72.30. Jürgen Schulti nimel aastast 1986. püsiv maailmarekord on teatavasti 74.08.

Kanter lükkas tänavuses maailma edetabelis teisele kohale aprilli keskel Vilniuses 70.01 heitnud leedulase Virgilijus Alekna.

Eesti läheb edasi

Eesti ettevõtted on pöördunud Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse (EAS) Hamburgi välisesinduse poole murega hiljaaegu Eestis asetleidnud sündmuste võimalikust mõjust ettevõtete väliskaubandussuhetele ja Eesti imagole tervikuna.

Lisaks meelevalduste õhutamisele nii Eestis kui Venemaal on Venemaa kutsunud üles oma riigi ettevõtjaid ja elanikke boikoteerima Eesti tooteid ning mitte reisima Eestisse. Venemaa avalikud üleskutsed Eesti vastu on teinud ettevaatlikuks ka välisriikide kodanikud ja ettevõtted,

kel on plaanis lähiajal Eestit külastada või Eestiga ärisidemeid luua.

Saksa reisikorraldajad ja ettevõtted on meie poole pöördunud küsimusega, kas Eesti, seni tuntud kui turvalise ja ettevõttesõbraliku riigina, on seda ka täna? Seda kahtlust on tugevdanud samuti Saksa välisministeeriumi poolt välja saadetud soovitus turistidele õhtu ja öötundidel Tallinna vanalinna tänavatel mitte liikuda.

Siinkohal pöördub EAS Hamburgi välisesindus kõikide Eesti sõprade poole Saksamaal. Palun

valgustada oma Saksa tuttavaid ja äripartnereid pronksõduri teisaldamise tagamaadest ja proovige edasi anda positiivne sõnum hetkeolukorrast Eestis.

Järgnevalt on lisatud EAS Turismiarenduskeskuse poolt koostatud pressiteade teavitamiseks teiste riikide kodanikke hetkeolukorrast Eestis. Saksa keelse versiooniga saab tutvuda www.eesti.de. Inglise- ja venekeelne teade asub veebikeskkonnas www.visitestonia.com.

Riina Leminsky ja Evelyn Baum
EAS Hamburgi välisesindus

EAS Turismiarenduskeskuse pressiteade

Eestis toimus aprillikuu viimasel nädalavahetusel ebaseaduslik meelevaldus, mis ilma igasuguse vägivaldaga ja hoopis läbi laulmise 1991. aastal iseseisvuse saavutanud väikeriigile oli ootamatu. Meelevaldus muutus rahvusvaheliseks uudiseks, kuna naaberriik Venemaa otsustas seejärel teha väikeriigile poliitilisi etteheiteid.

Turvalisus on kasvanud

Eesti jätkab poliitiliselt ja majanduslikult stabiilse riigina. Meelevalduse käigus tõestasid nii Eesti Politsei kui ka kõik riigiametid, et suudavad ka keerulises olukorras korra maksma panna, ning et nad ei salli ühtegi seaduserikkumist. Selle tulemusena on õiguskäitluse riigis tervikuna paranenud ning nii kohalikud elanikud kui väliskülalised jätkavad oma tavapärase elu.

Tolerantne rahvas

Mõned Venemaa poliitikud üritasid tekitada II maailmasõja ohvrite ümbermatmise ümber etnilist küsimust, kuid sellega ei ole Eestis valdavalt kaasa mindud. Eesti inimesed on üldiselt väga tolerantset kõikide etniliste gruppide ja vähemuste suhtes. Venemaa ei kujuta oma suurusest hoolimata reaalselt ohtu Eestile. Eesti on NATO ja Euroopa Liidu liige ning rahvusvaheline üldsus on üksmeelselt väljendanud seisukohta, et nad ei lase ühelgi riigil sekkuda teises riigis toimuvasse. Kohati karmid sõnad Venemaa ja Eesti poliitikute vahel jäävad naabritevaheliseks erimeelsuseks.

Made in a Democratic Country

Omamoodi fenomeniks on muutunud kampaania, mis kutsus üles kõiki, kes toetavad demokraatlikke väärtusi ning iga rahva võõrandamatut õigust iseseisvusele ja julgeolekule, tarbima Eesti tooteid nagu eesti šokolaadi, eesti juustu ja eesti likööri. Nii on rohujuuresandil võimalik läbi oma igapäevaste tarbimisotsuste väljendada oma toetust. Eesti tänab kõiki kaasaelajaid.

Eesti on avatud turistidele

Vandalismis kannatada saanud poed ja kohvikud on ära parandatud ja jälle külastajatele avatud. Eestit külastavad rahvusvahelised staarid: just toimus Tallinnas Pet Shop Boysi kontsert ning peatselt külastavad Eestit Aerosmith ja Ozzy Osbourne. Eestisse tuleb Jaapani keiser Akihito ja keisrinna Michiko, mis on iga riigi jaoks tähelepanuväärne sündmus ja suur au. Juuni alguses toimuvad Tallinnas iga-aastased Tallinna Vanalinna Päevad, mis äratavad ellu Tallinna kordumatu vanalinna väärikad traditsioonid ning kustumatud emotsioonid. Juulis on taas üleriiklik X Noorte Laulu- ja Tantsupidu, mis on maailmas ainulaadne võimalus näha, kuidas kümned tuhanded inimesed kogunevad üheskoos laulma ja tantsima. Rulluisuvõistlus Saku Suverull toob Eestisse keset suve võistleva maailmakuulsad talisportlased. Juulis on mereäärse suvekuurordis Pärnus võimalik rannamõnude ja päikese kõrval nautida tippkultuuri: 21. korda toimub rahvusvaheline dokumentaalfilmide festival ning aset leiavad ka majesteetlikud ooperipäevad. Augustis saab Eesti maalilisel Leigo järvel osa romantilistest öömuusika kontsertidest, mis on maailmas ainulaadne. Olete teretulnud!

UURING

Inimesed ei karda eestlaste ja venelaste suhete halvenemist

BNSi tellimusel korraldatud Faktum & Ariko küsitlusele vastanute hinnang eestlaste ja venelaste edasistele suhetele Eestis pärast aprillisündmusi oli suhteliselt optimistlik.

●39% vastajaid arvas, et toimunu ei mõjuta eestlaste ja venelaste suhteid Eestis ning need jäävad samasuguseks nagu varem. Ligikaudu viiendik ehk 19% oli arvamusel, et suhted koguni paranevad.

●Negatiivselt oli meeletatud 29% vastajaid, kes arvasid, et

eestlaste ja venelaste suhted tulevikus pigem halvenevad.

●Eesti emakeelega vastajate seas leidis 36%, et kahe kogukonna suhted jäävad samaks, suhete paranemist ennustas viiendik küsitluid. Suhete halvenemisse uskus 30% eestikeelseid vastajaid.

●49% vene emakeelega küsitluid leidis, et suhted jäävad samaks, suhete paranemisse uskus 12% ning nende halvenemist ennustas 25%. Seega olid eesti emakeelega vastajad mõnevõrra pessimistlikumad.

●Pigem kartsid suhete halvenemist Lõuna-Eestist pärit küsitluid, neist uskus seda 44%. Samas oli Lõuna-Eestis ka suurim ehk 26% nende osatähtsus, kes uskusid suhete paranemist.

●Samasuguste suhete püsimise või nende paranemisse uskus 51% 18–34-aastasi ja 56% üle 54-aastasi. 35–54-aastaste seas arvas nii 64%.

Faktum & Ariko küsitles mai keskel 400 inimest.

EPL / 18.05.07

Lühidalt

●9. mail tähistati Eestis Euroopa päeva. Sel kuupäeval 1950. aastal pidas Prantsusmaa tollane välisminister Robert Schuman ajakirjanikele tähelepanuväärse kõne, milles esitatud mõtted panid aluse praegusele Euroopa Liidule. Täna on 9. maist saanud üks Euroopa sümbolitest. See on päev, mis annab eurooplastele võimaluse erinevate ürituste kaudu rõhutada ühtsust ja väärtustada kõike seda, mida ühinenud Euroopa on kodanikele andnud.

●Lisaks Venemaa ettekirjutusele, et Eestis toodetud kaupu ei soovita Venemaa kaupluste lettidel näha, on suurmates raskustes Eesti Raudtee. Eesti Raudtee juhatuse esimehe Kaido Simmermanni sõnul on nüüdseks selge, et mais väheneb Eesti Raudtee vedude maht üle 50%. Esiatgu on veel ebaselge, kui palju täpselt veetava kütuse maht väheneb, kuid Kirišis asuv naftatöötlemistehas on ainuke, kus mais veel laaditakse Eesti poole tulevat kaupa. Kui kriis jätkub, võib transiidi vähenemine kaasa tuua reisijateveo kallinemise. 7. mail kirjutas Venemaa majandusajaleht Kommersant, et Eestil on praegu käes ka omapoolne trump, millega avaldada Kremlile survet vastukaaluks nende soositud ja kehtestatud majandusblokaadile. See on Vene–Saksa gaasijuhtme ehitus läbi Eesti majandusvete. Praegu on Eesti poolel aga võimalik seda pidurdada.

●Euroopa Parlamendi väliskomisjon arutas 8. mail Eesti–Vene suhteid möödunud sündmuste taustal Tallinnas ja Moskvast. Väliskomisjoni liikmete arvamusest kõlas läbi, et Euroopa Liit on osa sellest konfliktist ja Euroopa ei saa seda vaadelda väljastpoolt. Väliskomisjoni liige Katrin Saks rõhutas, et pronksõdur oli Venemaa jaoks ainult ettekääne, sest kui poleks olnud seda, oleks leitud midagi muud, et üritada lõhestada Eestit ja ELi tervikuna.

●11.–25. maini toimus Tartu ja Põlva maakondade territooriumil kaitseväge selle aasta suurim maaväeõppus Kevadtorm, mille algus lükati maikuusse seoses ärevate sündmustega Tallinnas. Kevadtormis osales üle 2500 kaitseväelase ja kaitseleitlase. Üheksa valla territooriumil toimuv õppusel hinnatati, kui täpselt oskab sõdur ülesannet täita ning erinevates olukordades reageerida. Lisaks rännakule tuli oskusi näidata kaitstes, viivituses ja pealetungil. Vastase ülesandeid täitsid elukutselised kaitsevälased Scoutspataljonist ning Kaitseleitlase võitlejad. Õppuse käigus kasutati imitatsioonivahendeid, näiteks paukpadroneid, kattesuitsu, valgustus- ja signaalrakette.

●Keskerakondlasest Tallinna linnapea Edgar Savisaar ja volikogu esimees Toomas Vitsut avasid Tallinna päeval, 15. mail Harju tänava haljasala, mis on linnale maksma läinud umbes 30 miljonit krooni. Tallinna päeva juhatas sisse Harju tänava haljasala avamine, sest tavapärase Lühikese jala avamine jäi ära, kuna peaminister Andrus Ansip ei soostunud sellel tseremoonial osalema. Haljasala lahenduse aluseks võeti linna ajaloolise 37. kvartali kinnistustruktuur, mida markeerivad müürid, katendid ja haljastus.

Euroopa nädal Karlsruhe

Karlsruhe linnas tegutsevad erinevad poliitilised parteid, seltsid, organisatsioonid ja ühingud, eelkõige aga Karlsruhe Euroopaunioon, on aastatega teinud mitmekülgset informatsiooni- ja selgitustööd integreerimaks tavakodanikke ühisesse Euroopasse. Ja seda eriti igaaastase Euroopa nädala raames, mis sedakorda 5.–13. mail aset leidis. Nädala jooksul planeeritud ettekannete, foorumite, kontsertide, näituste kaudu püütakse linnaelanikele lähemale tuua ning mõistetavamaks muuta ühinenud Euroopa ideid, selgitamaks ühinenud riikide ja rahvuste kokkukuuluvuse mõtet.

Laupäeval, 5. mail toimus ürituste avamine Euroopa foorumiga Karlsruhe Marktplatzil, milles osalesid ka Karlsruhe elavad eestlased. Oma infotelgis jagati prospekte Eestimaast, vastati küsimustele, mille peaarõhk sellel aastal oli seotud hetkeolukorraga ja rahutustega Tallinnas.

Meeli Bagger

Sündimas Euroopa Eestlaste Koor, toimumas Suvine Ümarlaud

Sel suvel, 23.–27. juulil kogunevad Eestisse lauljad üle Euroopa. Kohtumisaik on Sangaste loss. Tulijaiks on EÜSLi projektkoori liikmed Saksamaalt, BEENE koori liikmed Belgiast ning koorilauljad Šveitsist, Inglismaalt, Soomest, Taanist, Hollandist, Ukrainast, Lätist ja Itaaliast. Ühiseks eesmärgiks on panna alus Euroopa Eestlaste Projektkoorile.

Sangaste laululaagri sisu on tõine: laulda, laulda ja veelkord laulda! „Tööpäevadesse“ mahuvad veel arutelud koori tuleviku teemadel ning vestlusring-ümarlaud väliseestluse arenguist tänapäeval.

Koor annab ka kontserte:

- neljapäeval, 26. juulil Sangaste lossis
- reedel, 27. juulil Sangaste lossis
- laupäeval, 28. juulil Haaslava XXX Meestelaulupäeval koos teiste külaliskooridega.

Selle aasta plaanidesse mahuvad veel esinemised augustis Calthorpe Manoris Inglismaa eestlaste Rahvapeol, septembris Göteborgis Estival 07-1 ja oktoobris laululaager Saksamaal Bonnisi Annabergi lossis.

Koorilauluhuvilised! Andke endast teada — alati on võimalus liituda! Info Euroopa Eestlaste Projektkoori kohta leiad www.eestikoor.de ja eelmise aasta viimasest Eesti Raja numbrist.

Ümarlaud ootab osalejaid 26. juulil 2007 Sangastesse!

Lossikohtumine on avatud eestlastele kodumaalt ja maailmast, kõnelejaile ja kuulajaile, otsustajaile ning otsuste ootajaile!

Ühiskohtumine on ideeliseks jätkuks 1. ja 2. detsembril Belgia Eesti Seltsi poolt korraldatud Brüsseli Ümarlauale.

Kohale on lubanud tulla ametnikud, Eesti riigi esindajad, ent õhkkond pole ametlik!

See on võimalus koos mõelda ja öelda, asjalikke plaane teha ning eesmärgi seada.

Teretunud on värsked ideed! Suviselt energilist lähenemist vajavad ilmselt paljud probleemid...

Ümarlaua-päeva lõpetab värskel koori meeleolukas kontsert.

Mare Rahkema / Saksamaa LV
Mari Tomp / Belgia Kuningriik

Meenutusi...

Vastuvõtt August Kuklase majas aastal 1984

Pärast ESTO 84 pidustusi ja peale skautide-gaidide ühislaagrit organiseeris Valdek Raiend Sõjainvaliididele nädalase ringreisi Torontost kuni New Yorgini, kokku umbes 40 osavõtjat, mitmed ka Saksamaalt.

Kadunud Jüri Kork omakorda organiseeris kokkutuleku August Kuklase majja. Baltimore lähedal oli Kuklane, kuulus ehitusettevõtja, oma perekonnale ehitanud suurepärase lossi. August võttis meid vastu maja keldris, soovis, et meie (Gina ja mina) laulaksime saksa laule (sellepärast võeti meid üldse kaasa, „gaidid laulavad hästi“, noh siis laulsime). Toitude eest hoolitses koos abilistega pereproua, kelle August leidis siit Saksamaalt ja kes oli koos tütardega isegi eesti keele selgeks õppinud. Juua oli igasuguseid napsuke, vast isegi liiga palju. All keldrikorrusel oli „aatomipunker“, mille üle oli August väga uhke. Abikaasa näitas meile oma „õmbluskoda“. Ütles, et tal on kaks tütar ja kaks poega, kellele on alatasa vaja midagi õmmelda. Kokkuhoidlik naine... Hiljem tegime maja ees palju pilte.

Nüüd on August Kuklane manalasse varisenud. See pidulik päev tema kodus on aga väga ilus mälestus.

Vilma Brinkmann ja Gina Bauer / Hamburg

ÜEKNI foorum, milles kajastusid erinevad seisukohad, kuid üks suund

Foto: Vaado Sarapuu

ÜEKNI foorum

Esindajad Austraaliast, Leedust, Lätist, Kanadast, Rootsist, Saksamaalt, Inglismaalt, Tšehhist, Ukrainast, Venemaalt, Ameerika Ühendriikidest ja Belgiast (külalisena) leidsid taas ühise keele olulistes küsimustes, mis on seotud võõrsil elavate eestlastega.

Ülemaailmse Eesti Kesknõukogu järjekordsel aastapeakoosolekul, mis toimus 20.–21. aprillini Toronto Tartu College'is, arutleti probleeme mitmetest valdkondadest: ESTO 2008 saatus, Rahvusaaslaste programm, poliitiline olukord kodumaal, ÜEKNI liikmesmaade tööd-tegemised ja võõrsil elavate eestlaste häälekandjatega seonduv.

Pikem diskussioon tekkis Londoni ESTO 2008 teemal. Londoni Eesti Seltsi esimees Avo Hiimäe, kes võttis ESTO 2008 organiseerimise kohustused enda peale, kui viimane Londoni ESTO kohalik komitee loobus korraldamisest, esitas kokkuvõtliku raamkava ja orienteeruva eelarve. Nii peakorraldaja Avo Hiimäe kui ka kooride ja kontsertide eest vastutava Mare Rahkema vastused programmi sisulise külje kohta, üksikute ürituste, konkreetsete hindade ning majutusküsimuste suhtes jäid koosolekust osavõtjatele ebarahuldavaks. Ühiselt leiti, et kahjuks puudub visioon. Pärast elavat ja avameelset debatti hääletas koosolek üksmeelselt, et aastal 2008 ESTO ei toimu. Kuni 31. augustini k.a on avatud konkurss, kus kõik liikmesmaad võivad osaleda kandideerimaks ESTO 2009 korraldamise õigusele.

EV chargé d'affaires Kanadas Rasmus Lumi esitas ülevaate Eesti Vabariigi poolt käivitatud Rahvusaaslaste programmist. Programmi on läbi viidud alates 2004. aastast ning selle esimene tsükkel lõpeb 2008. aastal. Teatavasti elab 14% eestlastest väljaspool Eestimaat territooriumi. Programm suunas oma tähelepanu ja toetusi suuremas osas asukohamaade eestlastele, kes 50-aastase totalitaarsuse kiuste vaevlevad rahvusühiskonna säilitamisega. Lumi teatas, et välis- ja rahvastikuministeriume on kohustatud

alustama võimaluste uurimist uue programmi käivitamiseks, mis hõlmaks laiaulatuslikumalt eestlaste kogukondi üle maailma. Vastates küsimustele, ütles Lumi, et uue programmi kujundamisel on vaja kaasata võõrsil elavate eestlaste arvamusi ja arvestada nende soovidega.

Sama teema teine külg oleks ÜEKNI alalise esindaja lähendamine kodumaale. Analüüsi aktuaalsust olukorrast, tegevuse erinevatest suundadest, finantsilisest alustest ja teistest olulistest aspektidest esitas Aho Rebas Rootsist. ÜEKNI esindaja aitaks luua otsesidemeid valitsusega ja erasektori asutustega, selgitaks asukohamaade ühiskondade vajadusi, arendaks vastastikulist abistamist, vahendaks kultuurilisi ettevõtmisi jne, tuues Eesti asutusi lähemale asukohamaade eestlastele ja vastupidi. Koosolek andis juhatajale kohustuse välja töötada ÜEKNI esindaja statuut, mis fikseeriks kõik esindajaga seonduva.

Külaliskõneleja Eerik-Niiles Kross, endine Koordinatsiooni (luure) büroo direktor, endine EV diplomaat ja valitsuste/presidenti nõuandja, Iraagi luure asutuste arendamise ameti direktor, mitmete teiste ülesannete kandja, esitas analüüsi poliitilisest olukorrast Eestis pärast 2007. aasta riigikogu valimisi. Käsitles valimistulemuste statistikat ebatavalisest lähteolukorrast, sai Kross esile tuua huvitavaid järeldusi, selgitades mis võis olla mõne partei tõusu ja languse tegelik ajend ning kuidas võib poliitiline maastik kujuneda lähimas tulevikus.

Vaado Sarapuu, äsja tegutsema hakanud www.eesti.ca internetiportaali toimetaja esitas üllatavaid andmeid interneti ajalehe lugejate arvu ja paiknevuse kohta. Sarapuu näitas, et selle aasta aprilli esimese

kahe nädala jooksul on portaali külastusi olnud üle 746 000. Kõige rohkem kontakte oli USA kompuutrite poolt (49%), millele järgnes Eesti (20%) ja Kanada (15%). Ülejäänud lugejad olid Rootsist, Austraaliast, Belgiast, Venemaalt, Jaapanist, Poolast, Saksamaalt, Lätist ja mitmetest teistest riikidest. Ta tuletas meelde, et eestikeelsed saated Ameerika Hääle, Vabaduse Raadio, Rootsi Raadio jt kanalite kaudu on ammu lõppenud. Seega peaks eestlaste häälekandja rolli välismaal täitma nüüd Eesti Elu internetiversioon. Päevast iga päeva lõppemist on vaja kajastada meie uudiseid ja seisukohti globaalselt. See nõuab ülemaailmset kaastööd. Kuna lugejate arv juba ainuüksi Eestis ületab mitmekordselt välismaal väljaantavate paberajalehtede tiraaži, siis vastustus edastada õiglast ja õiget informatsiooni on arusaadavalt suur.

ÜEKNI eelmise aasta tegevuse aruanded ja tegevuskava 2007. aastaks esitas Jaak Juhansoo, vastavad rahalised aruanded ja 2007. aasta eelarve kandis ette Veljo Areng. ÜEKNI Täiskogu koosolek valis Jaak Juhansoo ühehäälselt edasi juhatajate esimeheks. Koosolekut juhatasid Aho Rebas Rootsist, Laas Leivat Kanadast ning protokollis Meeli Bagger Saksamaalt.

Avapalvuse pidas EELK peapiiskop dr Andres Taul.

Järgmine ÜEKNI Täiskogu koosolek otsustati pidada 2008. aastal Vilniuses.

Ülemaailmse koosoleku kohapealsed ettevalmistused olid EKNi esimehe Avo Kittaski õul. Eesti Ühiskonda Saksamaa Liitvabariigis esindasid juhatajate esimees Richo Zieminski ja juhatajate sekretär Meeli Bagger.

Ülevaate koostasid
Laas Leivat ja Meeli Bagger

Avalda arvamust!

ÜEKNI Täiskogu koosolekul k.a aprillis arutleti väljendi üle „väliseestlane“. Üldine soovitus oli, et tuleks kasutada hoopis sõna „rahvusaaslane“ või „väljaspool Eestit elav eestlane“. Väliseestlane olevat diskrimineeriv ja sotsialistlik väljend.

Kuuldes aastakümneid (1979) tagasi esmakordselt väljendit „väliseestlane“, tundsin hingevalu — teisejärgu eestlane? — kuid aeg-ajalt olen selle üle uhke. Oleme jõudnud hoida ja oma järglastele edasi anda keelt ja kultuuri, hoida sidemeid kodumaaga ka rasketel aegadel, viibides üle poole sajandi ehk sündinud (nagu minagi) väljaspool Eestit. Just sellega ma seostangi väljendit „väliseestlane“. Kuuldes seda sõna, on mulle kohe selge — ja mitte ainult minule — et oleme „väljaspool Eestit elavad eestlased“ sõjalõpust saadik. Ei vajagi rohkem seletusi ega selgitusi.

Maie Kisis-Vainumäe

Järjekordne keelepäev Hamburgis

24. märtsil 2007 toimus Hamburgis EV Haridus- ja Teadusministeeriumi, Eesti Keeleinstituudi ja EÜSLi HEA Seltsi koostööna järjekordne keelepäev. Kui eelmisel korral rääkisid keeleteadlased kodumaalt eesti keele hetkeseisust ja arengustrateegiast, siis seekord oli keskseks teemaks lapse keeleareng. Ülipõnevaid ettekandeid oli Hamburgi sadamas asuvasse Soome Meremeeste Kirikusse kogunenud kuulama mitukümmend kohalikku eestlast. Peale „keeleteadusmaratoni“ lõppemist suundus osa seltskonnast referentidega lähedalasvasse restorani, et vabamas vormis oma nii paljudele küsimustele individuaalselt vastust saada.

Eesti ja eestluse püsijäämine on otseses seoses eesti keelega, just seetõttu on keeleküsimus lausa põhiseadusega kaitstud. Sel põhjusel tahame väga põhjalikus vormis jagada saadud teavet kõigi nendega, kel ajalistel ja geograafilistel põhjustel ei olnud võimalik otse kuulama tulla.

Tänases numbris lugege:

1. Keelepoliitika: Riina Reintal, EV Haridus- ja Teadusministeeriumi peaekspert.

Järgnevad:

2. Eesti lapse keeleareng: Reili Argus, Tallinna Ülikool.

3. Eesti laps mitmekeelses keskkonnas, Soome näitel: Sirje Hassinen, Helsingi.

Liiika M. Allev / Hamburg

liiika@eesti.de

KEELEPOLIITIKAST

Riina Reintal
EV Haridus- ja Teadusministeeriumi peaekspert

Kooli õppekeele ja õppuri kodukeele erinevusest tingitud probleemid ja Eesti tänased lahendusvõimalused

Eesti arvudes

HALDUSJAOTUS
15 maakonda, 227 KOVI (= kohaliku omavalitsust) (33 linna, 194 valda), neist 32 valda, kus elab alla 1000 elaniku ning 82 valda ja 5 linna, kus elab 1001–2000 inimest. Üle 20 000 elanikuga linnu Eestis 6. Omavalitsusi, kus elab 10 000–20 000 inimest, on 10.

KOOLID

540 üldhariduskooli pidajaks KOV, 32 erasektor, 31 riigi omand, 475 eesti, 79 vene, 25 eesti/vene, 2 inglise, 1 eesti/inglise ja 1 eesti/soome õppekeele üldharidusasutust. Kooli õppekeelest erineva koduse keelega lapsi õpib 62% koolidest. Uussaabujate lapsi ning kooli õppekeelest erineva koduse keelega lapsi õpib rohkem eesti õppekeele koolides ning inglise õppekeele koolides. Ülekaalus venekeelsed lapsed. Uussaabujate puhul ülekaalus inglise ja soome koduse keelega lapsed. Õpilasi ca 170 000 (22% vene õppekeele koolides). Õppekeelest erineva kodukeelega lapsi eesti õppekeele koolides ca 6000, vene õppekeele koolis u 700.

Õigusruum

ALUS:
Rahvusvahelised õigusaktid
Eesti õigusaktid: EV põhiseadus, EV haridusseadus, EV lastekaitse seadus, Keeleseadus, Erakooliseadus, Kooli-

eelse lasteasutuse seadus, Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus, Välismaalaste seadus, Vähemusrahvuste kultuuriautonomias seadus

EV põhiseadus

- igapähele on õigus haridusele;
- laste hariduse valikul on otsustav sõna vanematel;
- igapähele on õigus saada eestikeelset õpetust. Õppekeele vähemusrahvuse õppeasutuses valib õppeasutus;
- hariduse andmine on riigi järelevalve all;
- igapähele on õigus säilitada oma rahvuskuuluvus.

EV haridusseadus

Eesti Vabariik tagab eesti keele õpetamise kõigis muukeelsetes avalikes õppeasutustes ja muukeelsetes õpperühmades.

Erakooliseadus

Põhikoolis ja gümnaasiumis, kus eesti keel ei ole õppekeeleks, on eesti keele õpe kohustuslik riikliku õppekavaga määratud mahus, et lõpetaja võiks järgmisel haridustasemel jätkata õpinguid eesti keeles.

Koolieelse lasteasutuse seadus

Lasteasutuses toimub õppe- ja kasvatus-tegevus eesti keeles. Teises keeles võib õppe- ja kasvatus-tegevus lasteasutuses või lasteasutuse rühmas toimuda kohaliku omavalitsuse volikogu otsusel. Lasteasutuses või selle rühmas, kus õppe- ja kasvatus-tegevus ei toimu eesti keeles, on eesti keele õpe alushariduse raamõppekavas ettenähtud mahus kohustuslik.

Haridus- ja teadusministri määrused, mida rakendada õpilase kodukeele ja kooli õppekeele erinevuse korral:

- Põhikooli ja gümnaasiumi õpilaste vastuvõtmise, ühest koolist teise ülemineku, koolist lahkumise ja väljaheitmise kord (06.12.2005 nr 52)

Kool on kohustatud tagama õppimisvõimalused igale koolikohustuslikule isikule, kelle elukoht asub kooli teeninduspiirkonnas.

Vastuvõtmise kord:

Klassi, kus õpilane õpinguid jätkab, määrab õppenõukogu, arvestades õpilase vanust ja seni omandatud haridust:

- 1) välisriigi õppeasutusest tulnud isiku puhul;
- 2) isiku puhul, kellel puudub haridust tõendav dokument;
- 3) isiku puhul, kes eelmises koolis õppis mõne teise riikliku õppekava alusel koostatud õppekava järgi;
- 4) isiku puhul, kes eelmises koolis õppis vastavalt haridus- ja teadusministri määrusega erivajadustega õpilaste koolile ja sanatoorsele koolile kehtestatud erinevale õppeaastate arvule, õppeainete loendile ja õppetundide arvule.

Euroopa koolist tulnud õpilase puhul arvestatakse Euroopa koolide põhikirja konventsiooni. Õpilane asub õppima selles klassis, mis vastavalt käesoleva määruse lisas esitatud võrdlustabelile vastab Euroopa kooli klassile, kus ta õpingud katkestas.

- Individuaalse õppekava järgi õppimise kord (08.12.2004 nr 61)

Individuaalne õppekava koostatakse õpilasele, kelle eriline andekus, õpi- ja käitumiskeskused, terviserikked, puuded või pikaajaline õpikeskkonnast eemal viibimine põhjustab olulisi raskusi töötada oma klassikaaslastega samal ajal samas ruumis või vastavale klassile koostatud töökava alusel.

RÕK (Riiklik õppekava)

Põhikooli ja gümnaasiumi riiklik õppekava. Vastu võetud Vabariigi Valitsuse 25.01.2002. a määrusega nr 56 (RT I 2002, 20, 116 = Riigi Teataja), jõustunud 1.09.2002. Muudetud järgmise Vabariigi Valitsuse määrusega (vastuvõtmise aeg, number, avaldamine Riigi Teatajas, jõustumise aeg):
11.06.2002 nr 186 (RT I 2002, 51, 317) 23.06.2002;
10.09.2004 nr 296 (RT I 2004, 67, 468) 19.09.2004;
16.03.2006 nr 78 (RT I 2006, 13, 106) 24.03.2006.

Välisriigist tulnud õpilane võib õppida B-võõrkeelena lõikes 6 nime- tamata võõrkeelt, kui kool koostab vastava ainekava ja tagab õppimiseks vajalikud tingimused.

Välisriigist tulnud õpilane, kes õpib eesti õppekeele koolis, võib õppida eesti keelt vene või muu õppekeele kooli eesti keele ainekava järgi, kui tema emakeel ei ole eesti keel.

Aasta hiljem lennutas Boeing 737-300 poisid EÜSLi Hea Seltsi kutsel Hamburgi.

Reedel, 4. mail 2007 leidis aset Lehmakommionide enneaegne nägemus Eesti muusikamaastikust. Tegemist oli ainulaadse ja omanäolise ettekandega, kus esines rida värvikaid Eesti artiste, keda iseloomustas mitte tavalisus, vaid ebataavalisus. Saime tuttavaks DJ Angelosega — väga eriline isiksus, Alo & Tanel laulsid Milvist ja Ants Laidam spordist. Joel Steinfeld ja Arnold Oksmaa vapustasid oma elulugudega.

Tänu modernsele tehnikale sai ka teoks otseühendus Eestiga — teemaks oli ka Lehmakommionide nime sünnilugu, mis jäi sama saladuslikuks, kui ta siiani on olnud.

Kuulajad said kingituseks väga erilise õhtu, mis kulmineerus

Korraldajad (vasakult)
Liiika M. Allev,
Riina Leminsky,
Laura Balzer,
(puudub Ira Widderich);
referent Riina Reinthal

Individuaalne õppekava

Individuaalne õppekava määratakse vastavalt vajadusele:

- 1) kooli õppekavaga võrreldes kõrgendatud nõudeid õppesisule gümnaasiumiastmes ning vähendatud või kõrgendatud nõudeid õppesisule ja õpitulemustele ühes või mitmes aines või õppekava üldosa pädevuste osas esimeses kuni kolmandas kooliastmes;
- 2) erisused õppekorralduses;
- 3) õppevara, ruumi- ja inimressursi kaasamise vajadus ja põhimõtted.

Kooli lõpetamine

Põhikooli ja gümnaasiumi lõpuksamite korraldamise ning põhikooli ja gümnaasiumi lõpetamise tingimused ja kord (24.12.2001 nr 75)

Lähtudes õpiraskuse spetsiifikast on vastava aine lõpuksamikomissiooni põhjendatud otsusel lubatud ühtlustatud küsimustega eksami eksamitoid hinnata hindega "3" alates 35% punktide arvust õpilaste puhul, kelle kodune keel erineb kooli õppekeelest ja kes on Eestis alaliselt elanud vähem kui 3 aastat;

Põhikooli ja gümnaasiumi riikliku õppekava järgi õppiv põhikoolilõpetaja sooritab põhikooli lõpetamiseks ühtlustatud küsimustega eksami eesti keeles ja kirjanduses või eesti keele kui teise keele eksami.

Põhikooli ühtlustatud küsimustega eksamid toimuvad üldjuhul kooli õppekeeles. Eesti keelest erineva õppekeele kooli põhikoolilõpetajal on õigus sooritada matemaatikaeksam ja valikeksam eesti keeles. Oma soovist teatab põhikoolilõpetaja kooli juhtkonnale 1. märtsiks.

Oma keele ja kultuuri õpe

Põhiharidust omandavatele õpilastele, kelle emakeel ei ole kooli õppekeel, oma emakeele õppimiseks ja rahvuskultuuri tundmaõppimiseks võimaluste loomise tingimused ja kord (20.05.2003 nr 154)

Probleemid ja lahendused Eestis:

- Koolil ja kodul puudub suhtluskeel (püütakse leida tõlk)
- Laps on koolis ajutiselt ja puudub motivatsioon nii keelt kui muudki õppida (jätetakse laps esialgu rahule, antakse omaette olemiseks ja harjumiseks aega)

• Eelnevate teadmiste hindamine (testimine, haridusdokumentide võrdlus, kus kohanemiseks ja eduelamuseks paigutatakse laps klassi tahapoole)

• Õpetajate ebapiisav ettevalmistus (alates 2006. a pidev õpetajate täiendus- koolitus ja vastav moodul ka taseme- õppe- valikainena)

• Tugisüsteemid õpilase, vanema, õpetaja, kooli jaoks (abiõpetaja, logopeed, lisatasu-projektipõhine finantseerimine)

- Õppevahendid (Astu sisse!)
- Lapse haridustee planeerimine (võimalusel koos lapsevanemaga)
- Müüdid, mis ei põhine uurimustel (iga laps on eriline!).

Eesti keele õpetamine mitteeestlastele:

- Varajane keelekümbus alates laste- aiaast
- Muukeelne kool, eesti keele ainetunnid
- Muukeelne kool, eestikeelne aine- õpetus
- Osaline varajane keelekümbus (ca 50% teises keeles)
- Varajane keelekümbus (1.–6. klassini)
- Hiline keelekümbus
- Eestikeelne lasteaed
- Eestikeelne kool
- Eestikeelne gümnaasium
- Eestikeelne kool tugisüsteemiga
- Eraldi klassid vene kodukeelega lastele
- Eesti keele õpe eraldi rühmades, individuaalselt
- Individuaalne õppekava

Eesti keele õpetamise eesmärk:

- Igapäevaeluks vajaliku suhtlemis- kompetentsuse omandamine (erinevates sotsiaalsetes keskkondades ja eakohaste sotsiaalsete vajaduste rahuldamiseks ja väljendamiseks)
- Akadeemiliseks õppeks vajalike keele- teadmiste omandamine
- Keeleõpetus ei tohi keskenduda pelgalt õigele hääldusele ja grammatikale, sest need pole suhtluses mingil juhul ainsad, isegi mitte esmatähtsad tegurid (Els Oksaar)

Hea tulemus saavutatakse ainult koostöös (kodu, kool, kooli pidaja, riik).

Eesti muusikud Hamburgis

Oli kevad aastal 2006, kui linnasid korraldasid juba 817. korda Hamburgi sadamasünnipäeva. Tol ajal oli Eesti valitud partnermaaks ning kokku oli Estland-Fest'ile kutsutud nii karvaseid kui ka sulalisi, sealhulgas ka Lehmakommionid.

Oh ei, lehmakomme üritusel ei jagatud, vaid hoopis huumorirohket Eesti muusikat, mis võitis õukonna kõrva ja südame. Aga kes nad siis on, need Lehmakommionid?

Tegemist juba pikalt tegutseva Eesti cover-muusikat viljeleva bändiga, kellel juba üle kümne aasta kukil. Ahto, Martti, Kalev ja Koit on igapäevaelus täitsa tavalised eestlased, kuid laval usumatult suureid staarid.

Bändi repertuaar on kohati traditsiooniline, kuid ka väga originaalne. Nimelt on poisid nii mõnedki laulusõnad huumorikalt

ümber pööranud. Me kõik teame ja tunneme laulusõnu "sinu silmad on kui võõra linna tuled", kuid "kulmud on kui võõra linnu suled" kutsuvad iga kuulaja mitte ainult tantsule, vaid toob ka näole naeru. Sama huumorikalt on saanud laulu "Laev tõstis purjed" algupärasest esimesest salmist *Laev tõstis purjed üles öises fjordis ja särased veel tuled mustas vees. Üks väike tüdruk kaljul öie murdis, kui ratta juurde astus roolimees.* on saanud hoopis järgnevad värsiread:

Laev tõstis purjed üles öises fjordis ja särased veel tuled üle vee.

Üks väike tüdruk kaldal reie murdis kui ratta selga istus roolimees.

Kohalikel eestlastel on säilinud bändi poistega hea kontakt ja ei läinudki kaua aega, kui tekkis idee kutsuda muusikud Hamburgi lavale tagasi. Tehtud! Täpselt samal ajal, samas kohas!

Foto (vasakult): Koit Keler, Kalev Saar, Martti Nõu, Ahto Nellis

Foto: Jaana Vill

pikemaks koosviibimiseks Eesti muusika saatel.

Lisaks esinemisele jäi Lehmakommionidel nädalavahetusest üle päevi, mil sai tutvutud Hamburgi linna ja tema mitmekesisusega.

Aga kuidas edasi — ehk juba peagi... Hamburgi fännid ootavad Lehmakommionid varsti tagasi!

Lähim info bändist veebi- keskkonnas:

<http://www.lehmakommionud.com/>
Suured tänud EÜSLi HEA Seltsile ja korraldajatele, kelle initsiatiivil üritus teoks sai.

Sündmusi meenutasid

Evely Baum
ja Monika Reimann / Hamburg

Nikolai von Glehni sünnikodust Jälgimäel

19. sajandi alguses kuulus kogu Nõmme ala Jälgimäe rüütlimõisale, välja arvatud Vana-Mustamäe ja hilisem nn Peetri aedlinna osa, mis kuulusid Harku mõisale.

Jälgimäe küla märkisid esimestena ajalooaerialdesse taani misjonärid. Orduajal, dateeritud 1472. ja 1535. aastal, kuulus see Tallinna komtuuri Harku ametimõisa Lehmta vakuse alla. Rootsi ajaalguses on Jälgimäe märgitud kroonuvaldusena, 1656. aastal aga kuuluvana Sauē mõisa (Klein-Sauss) omandina. Samal aastal märgitakse Jälgimäe juba ka iseseisva mõisana. 1663. aastal omandas mõisa Scholmanite (Schulmann) suguvõsa, kelle valdusse jäi see terveks järgneva sajandiks.

Jälgimäe mõis oli omataoliste seas suhteliselt väike. 1725. aastal siinmail läbi viidud adramaarevisjoni järgi oli tema valduses ainult üks küla — ikka seesama Pääsküla. Samas ürikus on ära toodud ka Nõmme esimene „täidesaatva” võimu esindaja nimi. See oli mõisa kubjas Caspar Jürgen, kes mõisahärra juures oli edukad katsed sooritanud.

Veel 18. sajandil II poolel märgiti Jälgimäe suuruseks kõigest 8 adramaad. Samal ajal oli naabritel Saku ja Harku mõisal see suurus vastavalt 20 ja 22.

18. sajandi lõpus ja 19. sajandi alguses vahetas Jälgimäe mõis veel mitu korda omanikke, kuni 1825. aastal ostis selle Peter von Glehn. Uue mõisahärra esivanemad olid 16. sajandi usutülide tõttu Hollandist Saksamaale Aachenisse põgenenud. Sealt edasi asuti

Lübeckisse ja 1659. aastal suundus suguvõsa üks haru Tallinna, kus Glehni perekond pidas ligi 200 aastat kaupmeheametit. Terve hulk Glehne oli valitud ka Tallinna magistraadi liikmeiks, kuid ühtki neist ei valitud Balti aadli-matriklisse.

Jälgimäe ostja oli oma aja kohta progressiivne tegelane — ta kaotas mõisas ihunuhtluse ja kiriku eestseisjana aitas kaasa häbiposti mahavõtmisele Keila kiriku juures. Tema vanem poeg Peter eelistas mõisamajapidamisele loodusteadlase kutset, nii päris mõisa teine poeg, 1841. aastal mõisas sündinud Nikolai von Glehn.

Õieti nüüd algab Nikolai von Glehni lugu ja tema seos Nõmmega. Niisiis Glehni perekonna kasutusse läks mõis 1825. aastal. Nõmme rajaja Nikolai von Glehn sündis Jälgimäe mõisa omaniku teise pojana 16. juulil 1841. aastal. Praegune Nõmme linnaosa ongi rajatud Jälgimäe mõisa territooriumile. Tallinna ringtee ja Pärnu maantee ristmiku lähedal asub arvatavasti 18. sajandil ehitatud Jälgimäe mõis esindab vanimat, Eestis vähesäilinud vanabalti mõisatüüpi.

Mida sellest mõisast on tänaseni säilinud? Ääretult vähe. Käisin paar aastat tagasi Nõmme muuseumi ekskursiooniga ka seda mõisahoonet kaemas. Rida lagunenuid mõisahooned, ümbrus troostitu ja väsinud. Kohati elavad mõisas ja selle ümber inimesed. Ja nagu olekski kõik...

Aga 17. detsembril 2006. aastal avati Saku vallas Jälgimäe mõisas mälestustahvel Nõmme linna

rajajale Nikolai von Glehni. Hoolimata vähesest eelreklamist saabus kohapeale siiski palju uudishimulikke ja ajaloo huvilisi. See väärt ettevõtmine leidis aset Nõmme Koduloohuviliste Koja algatusel. Mälestustahvel valmis koja liikmete annetustest ja selle valmistamis Madis Villand.

Nõmme koduloohuviliste liikumine tekkis rahvaalgatuse korras veidi enam kui aasta tagasi. Seni käidi tutvumas Nõmme ajalooliste arhitektuuriliste väärtustega, kalmistutega, osaleti ajalookonverentsidel ja Nõmmega seotud üritustel. Mittetulundusühinguks formeeruti möödunud aasta sügisel.

Mälestustahvli paigaldamine

Glehni loss

Foto: internet

Avo Suurvärav / Tallinn

Üleskutse: toetagem Wiedemanni fondi!

Juba kuusteist aastat on eesti keel taas Eesti riigikeel, mis tähendab muu hulgas sedagi, et kohustus keelt kaitsta ja arendada on riigil. Jõudumööda riik seda ka teeb, ent ülemaailmastuvas nüüdismaailmas on surve väikeste rahvaste keeltele suurem riigi võimalustest ning teisalt on riigi ülesannetegi hulka lisandunud palju uusi, nii inimesi kui ka kulutusi nõudvaid töid. Seetõttu on hädavajalik, et peale riigi ka inimesed, kellele eesti keel on emakeel, võtaksid osa pingutustest tagada selle kestmine moodsa suhtlus- ja loomingu vahendina ning eesti rahvusliku enesetunnetuse alusena.

Õeldut silmas pidades on kõik 17 Wiedemanni keeleuhinna, rahva algatusel loodud ja riiklikuks arenenud autasu laureaati asutanud 4. detsembril 2005. aastal Eesti Rahvuskultuuri Fondi juurde Wiedemanni allfondi eesti keele õppe ja rahvusliku kasvatusetootuseks. Fondi asutajad on: Nikolai Baturin, Tiiu Erelt, Mati Hunt, Rudolf Karelson, Eduard Leppik, Uno Liivaku, Viivi Maanso, Uno Mereste, Lennart Meri, Mari Must, Valdek Pall, Juhann Peegel, Huno Ratsep, Ellen Uuspõld, Helju Vals, Ülle Viks ja Haldur Õun.

Fondi põhikapitali protsente hakatakse kasutama 30% ulatuses selle suurendamiseks ja 70% ulatuses fondi eesmärkide saavutamiseks. Väljamaksete tegemine algab sügisest 2007. Asutajaliikmed on annetanud fondi heaks

kokku 12 800 krooni, hilisemad annetused on lisanud veel 87 757 krooni ja seega oli 28. juuniks 2006 koos kokku 100 557 krooni.

Wiedemanni fondi kapitali suurendamiseks ning projektitaotluste läbivaatamiseks ja rahastamistepanekute tegemiseks on moodustatud fondi haldusnõukogu, kuhu kuuluvad Tiiu Erelt (halduskogu esimees, keeleteadlane), Mati Hint (keeleteadlane), Piret Järvala (emakeeleõpetaja, Eesti Emakeeleõpetajate Seltsi esimees), Rudolf Karelson (keeleteadlane), Jüri Valge (halduskogu sekretär, keelepoliitika nõunik).

Oles seisukohal, et eesti keel on ühine väärtus nii Eestis kui väljaspool Eestit elavate eestlaste jaoks, otsustasime informeerida Wiedemanni fondi olemasolust ning selle toetamise võimalusest. Toetusi Wiedemanni fondile saab kanda Eesti Rahvuskultuuri Fondi kontole nr 221001101347 Hansapangas (rahvusvaheliste pangavahendite tegemiseks vajalikud andmed:

SWIFT/BIC — HABA EE 2X; IBAN — EE67 2200 221001 101347) kirjutades selgituseks „Annetus Wiedemanni fondi“ ning lisades annetaja nime ja aadressi.

Toetades Wiedemanni fondi, toetame meie laste eestikeelset tulevikku!

Wiedemanni halduskogu nimel
tänu ja koostöösoovidega
Jüri Valge

Mõisamäng levib suvel Saksamaale

Viljandist alguse saanud külastusmängu „Unustatud mõisad” eeskujul ootab ajaloo huvilisi matkajaid eeloleval suvel osa Saksamaa mõisaid.

Märtsikuus peeti Viljandi sõprusmaakonnas Minden-Lübeckes Petershageni lossis Mindeni maavalitsuse, Rotary klubi ning äsja loodud mõisate ühenduse eestvedamisel korraldatud seminar. Seal mõisamängu tutvustamas käinud Urmas Tuuleveski nentis, et sakslaste huvi on üsna elav.

“Mõisate tähtsus on uuesti esile

tõstetud ning nende esindajaid tuli seminarile üllatavalt palju,” rääkis Tuuleveski. “Saksamaal on mõisad enamasti eraomanduses ning sinna on pääsenud ainult valitud seltskond. Nüüd soovitakse, et need oleksid vahel ka avalikkusele lahti.”

Eestvedajate hulka kuulub seitse inimest ning projektiga on liitunud paarikümne mõisa esindajad. Kui seni tunti Minden-Lübecket kui tuuleveskite piirkonda, siis edaspidi on plaanis maakonda tutvustades esile tõsta ka mõisaid.

Mindenis hakatakse koostama trükist, kuhu kantakse mõisad ning nende külastamisvõimalused ja huviväärsused.

“Oli väga meeldiv, et nii palju sealseid mõisaomanikke võimalusest kinni haaras,” rõõmustas Tuuleveski. “Nad pole kunagi midagi sellist veel ette võtnud. Näiteks Petershageni lossi omanikul tuli lausa pisar silma, kui ütles, et ta alles praegu mõistab, et kõik sealsed mõisad on ühise keele

Tahvlilt võeti kate maha koos Glehni praeguseks ajaks unustatud lemmiklauluga „Ärgake, nii vahid hüüvad” saatel, mille puhkpilli-orkester Saku selleks puhuks ära õppis. Glehn kuulus seda laulu igal võimaliku juhul ja kinkis ka Nõmme vabatahtliku tuletõrjuja pasunakoorile pillid ainult sel tingimusel, et laulu pühapäeval ja kirikupühade hommikul Nõmme pritsimaja tornis mängitakse.

Oli veel teisigi sõnavõtte. Oleviste koguduse pastor Heldur Kajaste tutvustas Glehni ja tema poja Manfredi seost usuringkondadega ning Nõmmel asuvate erinevate konfessionide kirikutega. Sõna võtsid ka Nõmme ja Saku esindajad. Nõmme linnaosavanem Rainer Vakra rõhutas kodanikualgatuse tähtsust öeldes, et Nikolai von Glehni pärandi väärtustamine on jätkuvalt ka üks linnaosa prioriteete. Heameel on tõdeda, et linnaosa on saanud liitlase, kellega üheskoos saab tulevikus kindlasti palju häid ideid ellu viia.

Aga Jälgimäe mõis vajab kindlasti restaureerimist. Praegu jätab mõis küll väga lagunenuid, troostitu ja nukra mulje. Aga see selleks!

Peaasi on muidugi see, et mõisale püstitatud mälestustahvel kannab nii eesti- kui saksakeelset teksti: „Jälgimäe mõis XVIII saj. Siin sündis 16. juulil 1841 Nikolai von Glehn, Nõmme rajaja.”

Aga Nikolai von Glehn Nõmme asutajana — see on hoopis teine lugu... Võib-olla edaspidi see lugu ka tuleb.

Unustatud mõisad • Unustatud mõisad • Unustatud mõisad

Sel suvel neljandat aasta läbiviidav mõisate külastamise mäng „Unustatud mõisad” kutsub kõiki huvilisi tutvuma 32 Eesti mõisakooli tegemiste ja ajalooa. Mõisad, millest paljudes asuvad tänapäeval haridusasutused, on avastamata. Ometi on mõisakultuur üks osa Eesti aja- ja kultuuriloost, mis väärib tähelepanu. Projekti „Unustatud mõisad” raames on huvilistel võimalik saada osa giidiga ekskursioonist mõisate sees ja ümbruses, külastada näitusi ja õpitubasid, kuulata kontserte. Selleaastased mõisapäevad on 2. ja 30. juunil, 12., 21. ja 22. juulil ja 4. augustil. Nendel päevadel on kõik sel aastal osalevad 32 mõisa külastajatele avatud kella 10–18.40. Lisateavet projekti, programmi ja osalevate mõisate kohta leiata aadressilt www.unustatudmoisad.ee

Suure-Kõpu mõisa näitel oskan öelda, et möödunud aastal külastas kuue külastuspäeva jooksul mõisa ligi 800 inimest. Paljudes mõisates, sh Suure-Kõpu mõisas, toimub vilgas restaureerimine. See tähendab, et külastajal on võimalus saada osa hetkest, mis kunagi ei kordu. Näiteks Suure-Kõpu mõisas on viimase aasta jooksul taastatud Pompei stiilis sein- ja laemaalingud, mis on tunnustatud siinmail unikaalseiks, sest jäljendavad Cicero villast pärinevaid maalinguid. Iga mõis on omaette vaatamisväärsus. Inimesed teavad seda ning panevad aegsasti oma puhkusegraafikuse kirja ka mõisate külastamise.

Karin Aanja

Mõisamängu Kõpu koordinaator

Eestlased Euroopas

Soome estofiile ühendav Tuglase selts tähistab juubelit

Fr. Tuglas
1917. aastal
Foto: internet

Tänavu tähistab oma 25. sünnipäeva tuntuim Soome lahe tagune estofiilide ühendus Tuglase selts, mis on hinnatud nii arvukate kultuurisuhete edendajana kui ka Soome suurima Eestiteemalise ürituse, mardilaada korraldajana.

Tuglase seltsi loomise mõte sündis 1981. aasta detsembris, mil ühes Helsingi restoranis tähistati Jõgevamaalt Siimustist pärit tõlgi ja emakeeleõpetaja Eeva Niinivaara 80. sünnipäeva. Niinivaara õpilane Raili Kilpi pakkus välja seltsi nime — Tuglase selts. Selts sündis 3. mail 1982. Asutamiskoosolekul osales 32 inimest.

Tuglase nime sai selts peamiselt kahel põhjusel — esiteks ei saanud poliitilistel kaalutlustel sel ajal panna seltsile tavapärasest Soome-Eesti sõprusseltsi nime ning teiseks oli Friedebert Tuglas omal ajal üks olulisemaid Soome kultuurisilla rajajaid Eesti kultuurielus. Ta rääkis vabalt soome keelt, elas aastatel 1905–1917 pikki perioode Soomes ning tõlkis eesti keelde soome kirjandust.

Seltsi kultuurisekretäri Tapio Mäkeläineni sõnul on juubeliüritused planeeritud kahes jaos. Aprilli keskel peeti Eesti-Soome suhete alast konverentsi ning korraldati filharmoonia kammerkoori kontserdid Helsingis ja Turus. Sügisel, juba kolmepäevaseks kujunenud mardilaada ajal esitletakse seltsi ajalugu käsitlevat raamatut. Ajalooamat peatub põgusalt ka Eestiga seotud Soome seltside ajalool. Esimene selline selts sündis 1882. aastal.

Soome riik hakkas Tuglase seltsi tegevust rahaliselt toetama 1989. aastal. Praegu on seltsil 2800 liiget, kohalikud osakonnad tegutsevad kaheksas Soome piirkonnas.

Lühendatult
EPL/22.01.07

Tänavu tähistab 55. sünnipäeva Saksamaa eestlasi ühendav organisatsioon Eestimaa Ühendus Saksa Liitvabariigis. Sel puhul korraldatavatest Eesti kultuuripäevadest saate lugeda eestipoolse toimetaja pilgu läbi septembrikuu Eesti Rajast.

SLÄNGI(KAS) — uut eesti kõnekeeles

tsikkel, motikas — mootorrattas
viikarid — viigipüksid
öökas — ööklubi
kets — autokumm
killumees, kinomees — naljamees
kinga saama — töökohalt vallandatud saama
kirves (kirved hinnad) — kallis (hinna kohta)
kukkama — süüa tegema
tulnukas — juurdetulnu

„Muusika on minu elu“

Foto: Frank Hügler

Kulturiatašee Reet Weidebaum ja pianist Kristjan Randal

Foto: Meeli Bagger

Baden-Württembergi Liidumaa poolt väljaantav iga-aastane džässipreemia on ainulaadne džässmuusika vallas Saksamaal. Selleaastase, juba 23. auhinna, otsustas kõrgetasemeline žürii omistada 1978. aastal Tallinnas sündinud, alates 1988. aastast Karlsruhe elavale Kristjan Randalule. Žürii ühehäälselt otsust kommenteeris selle esimees prof Bernd Konrad järgnevalt: „Pianistina kuulub Kristjan Randalu Baden-Württembergi tippmuusikute hulka. Teda võib nimetada erakordseks ilminguks, kes nii klassikalises kui ka džässmuusikas erakordseid tulemusi saavutab. Tema improviseerimise oskused on kreatiivsed ja

kontserdiga leidis aset 1. mail öhtul Karlsruhe Tollhausis. Et pidulik tseremoonia ja kontsert just Karlsruhe, mitte nagu tavaliselt liidumaa pealinnas Stuttgartis toimus, võime tänada Kristjani, kes selle žestiga sügava kummarduse Karlsruhe linnale ja oma publikule kui tema džässmuusikute alglatte tegi.

Kontserdile eelnenud Karlsruhe Jazz-klubi poolt korraldatud vastuvõtul kõnelesid Karlsruhe linna kultuurreferent dr Michael Heck ning Baden-Württembergi riigisekretär dr Dietrich Birk Stuttgartist. Külaliste seas oli näha Eesti Vabariigi Berliini saatkonna kulturiatašeed pr Reet Weide-

Kristjan Randalule anti üle Baden-Württembergi džässipreemia

virtuooslikud nii nagu ka tema kõrgetasemeline helilooming“. Autasu on doteeritud 15.000 euroga.

Auhinna ametlik üleandmine koos sellele järgnenud l a u r e a a d i

baumi, Karlsruhe linnapead hr Deneckeni kui ka kõikide linnavalitsuse parteifraktsioonide esindajaid.

Öhtu kontsertosas esines Kristjan koos oma kauaaegse duopartneri Bodek Jankega (löökpriistad). Kristjanit ja Bodekit seob juba aastatepikkune sõprus ning koostöö, mis ulatub tagasi Karlsruhe Helmolz Gymnaasiumini, siinsesse Muusikaülikooli ning õpingutele Stuttgartis. Neid seob 17-aastane ühine muusikutee ning seega on ka arusaadav, et nad üksteist lausa pimesi mõistavad. Seda võisid kuulajad ka sel öhtul tajuda ning nautida. Ettekandele tulid Kristjani omaloomingulised palad nagu „Confidence“ samanimeliselt CDlt, improvisatsioon Dvoržaki teemadel, improvisatsiooni tuntud eesti lastelaulu „Igal ühel oma pill“ teemal jpm.

See suurepärase džässiohtu lõppes kauakestvate ovatsioonidega ja lisapalaga.

ER

PERSOON

Max Trautwein — sakslasena Eestimaal

Teame, et välismaal töötab ja elab kas ajutiselt või püsivalt palju eestlasi. Kuid on ka vastupidist — palju välismaalasi on tulnud Eestisse vabatahtlikuna tööle ja on siin leidnud väärtusi, mis neid pikemaks ajaks siia jääma sunnivad.

Foto: Kairi Kaldoja

Ühel märtsikuu õhtupoolikul tuli mulle külla Kõpu vallas Soomaal elav ja töötav 20-aastane sakslane Max Trautwein. Kohtumise eesmärk oli teada saada, miks on üks Saksa noormees tulnud aastaks elama ja tööle kodust kaugemale Eestimaale ning millised on tema edasised plaanid.

Max sattus Eestisse vabatahtlikuna tööle organisatsiooni Freiwilliges Ökologisches Jahr (FÖJ) kaudu ja on nüüdseks Soomaa Rahvuspargis vabatahtlikult töötanud üheksa kuud. FÖJ on organisatsioon, mis vahendab noori inimesi välismaale vabatahtlikena tööle, makstes neile 500 eurost kuupalka, samas pakub töö vabatahtlikuna alternatiivi armeesse minekule. Max soovis just Eestisse tulla, kuna tema juured on poolenisti Eestimaal. Tema isaema Nora Parri

omadus, kuid kindlasti ei ole nad külmad. Eestlased on väga külalislahked, millega on isegi raske harjuda. Külaliste nimel pingutatakse, Saksamaal see nii ei ole.“ Uurides eestlaste ja sakslaste erinevuste kohta, arvas ta, et eestlased on rahulikamad, kuna elutempo on aeglasem. Sakslased on jälle palju usklikumad kui eestlased. Teada-tuntud sakslaste täpsuse kohta uurides Max vaid naerab, kuid usub, et

eestlased on mitmes mõttes paindlikumad kui sakslased.

Max mõtles päris pikalt, kui oskas nimetada asju, mis talle Eestimaal ei meeldi. Miinustena mainis ta alkoholiprobleeme Eesti meeste hulgas. „Eestis juuakse avalikult, Saksamaal on see probleem varjatult.“ Raskusi on Maxil Eesti väikeste mastaapidega harjumisega — ta ei taha siiani hästi uskuda, et Viljandi linn on Eesti mõistes suurlinn. Töö juures segab teda, et paljude ideede elluviimist takistavad karmid euronõuded ja liigne bürookraatia.

Maxil on tekkinud Kõpu mitmeid eestlastest sõpru, kellega on tal plaanis minna jalgrattamatkale Peipsi järve äärde. Kontaktid on loodud ka eelmiste Soomaal vabatahtlikena töötanud Saksa noortega. Oma headest kogemustest

Soomaal andis Max teada ka Kanadast pärit palkmajade ehitamist õppinud sõbrale, kes nüüd juba samuti Soomaal tegutseb ning on väga rahul. Eriti meeldib sõbrale Soomaa ürgne loodus ja see, et tööd on piisavalt palju. Koos kavatakse hakata suvel taastama ajaloolist Tipu koolimaja hoonet, mis oli ligi sada aastat tagasi kasutusel kõrtsihoonena. Praegu on koolihoone Kõpu valla omanduses ning toimib külaürituste pidamise kohana. Tulevikus plaanitakse seal hakata korraldama suvelaagreid üliõpilastele ja teistele huvilistele.

Tulevikuplaani kohta uurides teatab Max, et Eestiga ei kavatse ta mingil juhul sidemeid katkestada. Ehkki kindlat eriala pole Max välja valinud, loodab ta Erasmuse programmi kaudu asuda õppima Taru Ülikooli, võib-olla metsandust.

Pärast intervjuud läheb Max lindude pesakaste üles panema, hiljuti lõppes Tõramaal saksa grupile korraldatud loomajälgede loendamise seminar.

Intervjuu põhjal
Karin Aanja

PERSOON on Eesti Raja uus rubriik, kus tutvustame Eesti- ja Saksamaal elavaid inimesi, kes paistavad silma oma tegevusega või on mingil muul moel erilised. Toimetus ootab ettepanekuid, kellest võiks olla järgmine persoonilugu.

Pilk ette

- **1.-3. juunil 2007**
Lastepäevad Annabergis
Haus Annaberg
Annaberger Str. 400
Bonn-Bad Godesberg
Info: EÜSLi Ostwestfaleni
Rahvuskondis
Katrin Maranik-Mones
katrinmaranikmones@web.de
- **1. juulil 2007 kell 11.30, Tholey**
"ARVO PÄRT Triathlon"
Estonian Philharmonic Chamber
Choir
Orchester des Pfalztheaters
Kaiserslautern
Leitung: Tõnu Kaljuste
Info: www.musikfestspiele-saar.de
- **2. juulil 2007 kell 20.00,**
Völklingen
A-cappella Konzert
mit Werken von Arvo Pärt und
Cyrillus Kreek
Estonian Philharmonic Chamber
Choir
Leitung: Paul Hillier
Koht: Versöhnungskirche
Völklingen
Info: www.musikfestspiele-saar.de
- **3. juulil 2007 kell 11.30,**
Blieskastel
Passio Domini nostri Jesu
Christi secundum Joannem
für Soli, gemischten Chor,
Instrumentalquartett und
Orgel
Leitung: Christian von Blohn
Koht: Schlosskirche Blieskastel
Info: www.musikfestspiele-saar.de

TUVIKESE ANEKDOODID

- ☺ *Kallel on sünnipäev, ta saab viis aastat vanaks. Poiss avab ukse külastajale. Üks tädi lööb imestades käsi kokku: "Küll sina, Kalle, oled ema moodi!" Kalle vastab: "Ega poiss ei peagi olla ema."*
- ☺ *Tädi toob Kallele kalli kingi. Poiss jookseb ema juurde: "Ema, ema! Vaata, mis tädi mulle tõi!" "Nii kallis kink. Kas sa ikka tänasid tädi ilusasti?" "Ei tänanud. Mis ma pean ütleva?" "Tuleta meelde, mis mina ütlen issile, kui ta mulle palgapäeval raha annab." "Ahah," ütles poiss, jooksis tädi juurde ja pööras: "Kas see ongi kõik!"*
- ☺ *Külalised hakkasid lahkuma. Isa palus külalisi saatma minna ja tänada. "Mis ma neile ütlen?" "Ütle sama, mis ema ütleb, kui külalised lahkuvad." "Ahah," ütles poiss, jooksis külaliste juurde ja pööras: "Kui te oleksite veel üheks tunniks jäänud, oleksin ma hulluks läinud!"*

Olen sündinud 19. juunil 1938 Tartumaal. 1965. aastal lõpetasin teater "Vanemuise" juures teatristuudio. Olen töötanud mitme kultuurimaja juhatajana, kombetalitajana, olnud pulmade, juubelite, firmapidude korraldaja, esinenud kontserdil jne. 1998. aastal anti mulle RAHVA MATSI aunimetus. 2002. aastal võitsin III auhinna kutseliste humoristide vabariiklikul konkursil. Olen käinud väliseestlastele esinemas Rootsis, Kanadas ja USA-s.

Kaarel Tuvike
Mäeselja küla, Puhja vald,
61301 Tartumaa
Tel (+372) 5665 9210

AJUTRENN!

Sudoku nr 4

6						7	5
8		1					3
				2	3		6
7	9		2				
	6					3	
	2				4	8	
				3			1
		6	5				
3			4		9		2

Sudoku reeglid:

Täida kõik tühjad ruudud nii, et
a) igas üheksas reas (horisontaalselt)
b) igas üheksas veerus (vertikaalselt)
c) igas 3 x 3 ruudus
numbrid 1 kuni 9 esinevad vaid **ühel korral**
Lähendus järgmises lehes.

Sudoku on populaarne Jaapani numbrimõistatus, mis lööb laineid kogu maailmas. Pole vaja mingit matemaatikaega arvutamist. Sudoku lahendamiseks on vaja vaid natukene loogilist mõtlemist ja arutlusoskust.

Juubilarid!

*Nalja, rõõmu, kingitusi
toogu kaasa sünnipäev.
Tervist, õnne, saavutusi
aga iga järgnev päev.*

Mai
hr prof dr Toomas Ots 60

Juuni
hr Olev Metslind 90

Õnne juubilaridele hällipäevaks soovib Eesti Ühiskond Saksamaa Liitvabariigis ja Eesti Rada

NB! Londonis ettenähtud
ESTO 2008
lükatakse vähemalt aasta võrra edasi,
kuna aasta enne üritust
organisaatorite poolt esitatud kava
polnud korralikult ette valmistatud

ÜEKN toetab aastal 2007
EÜSLi ettevõtteid
„Saksmaal elavate eestlaste lapsed
suveks Eestisse – lastesuvelaagritesse“
summaga 2.500 \$ ja Hamburgi eesti kooli
summaga 1.800 \$

EÜSLi projektkoori uus konto:
Estnische Volksgemeinschaft in der BRD
Deutsche Bank
BLZ 20070024
Konto Nr 440011503

Raske haiguse läbi
lahkus meie hulgast

HELGA PÄHN
(sünd. KIITSAK)

sündinud 11.04.1925
surnud 27.04.2007

Mälestavad leinas
vend Arno
ja sugulased-sõbrad
Saksamaal ja Eestis

*Sind tervitame, hällilaps,
sind tervitame tuhat korda veel.
Sulle kõik lilled õitsku,
sulle kõik tähed paistku,
sind tervitame, armas hällilaps!*

Esinduskogu liikmele
ja pikaajalise Eesti Raja toimetajale

Merike Miländer'ile

südamlikke õnnesoove
juubelisünnipäevaks!

EÜSLi juhatus
Eesti Raja toimetus

Eesti Rada tänab toetajaid:

pr Gina Bauer
hr Kuno Freiberg
perek Senta ja Endel Kalda
hr Lembit Kalda
perek Mall ja Ülo Kompa
pr Hilja König
hr Elmar Pulk
pr Erna Sachsendahl
pr Ingrid Sachsendahl
pr Maia Stellmach
perek Helgi ja Robert Kivi
perek Olga ja Ülo Kompus
pr Ilse Kupfer

Suur tänu annetuste eest!
Toimetus

Lahkus igavesele unele
unustamatu ja armas skautvend

**SVEN „TILLU“
HANSON**

*Oli eeskujuks igale eestlasele,
eriti skautlikul teel,
alates „Ühendaja“ maailmalaagrist
Saksamaal (1970)
kuni „Lõunaristi“ maailmalaagrini
Austraalias (1990)*

Vaikses leinas vasakuga
end. Saksamaa skaudid/gaidid
Vilma Brinkmann, gdr
Raimond Leitaru, skm

Viimane veerg

● Kolmest seitsmest koosneval kuupäeval — 07.07.07 — abielluda soovijaid on Eestis väga palju. Sel kuupäeval registreeritakse Tallinnas Pärnu maanteel asuvas Õnnepalees 47 abielu — hommikul üheksast õhtul seitsmeni ilma lõunapausita. Teistes Eesti linnades pole sel väidetavalt õnnetooval kuupäeval abielluda soovijate tung nii suur, kuid Tallinnas seisid tulevased abieluinimesed selle nimel isegi pingelises järjekorras. Samaks kuupäevaks on planeeritud ka Eesti suusakuulsuse Kristina Šmiguni ja Kristjan-Thor Vähi pulmad.

● Eesti animalühifilm „Väike lühike boamadu“ tunnistati Itaalias toimunud Cartoons on the Bay festivalil parimaks haridus- ja sotsiaaltemaliseks filmiks. Žürii sõnul on see film huumorit ja tegelaskujusid efektiivselt kasutades leidnud uude lahenduse: anda harivat teemat edasi meelelahutuse kaudu. Praegu luuakse lühifilmi tegelastest telesarja.

● Eesti filharmoonia kammerkoori (EFK) uueks dirigendiks ja kunstiliseks juhiks saab hollandi dirigent Daniel Reuss. EFK direktori Anneli Undi sõnul asub Reuss ametisse sügisel. Daniel Reuss (sündinud 1961) on õppinud Rotterdami konservatooriumis. 1990. aastatel juhtis ta hollandi kammerkoori Capella Amsterdam, mis muutus professionaalseks ja hinnatuks kooriks just tema käe all. 2003. aastast on ta töötanud Berliini RIAS kammerkoori peadirigendina ning külalisdirigendina juhitanud paljusid mainekaid Euroopa koore ja orkestreid, sh Nieuw Ensemble'it, Concerto Kölni, Schönberg Ensemble'it.

● Eesti lastekirjanduse keskus kingib koostöös kultuuriministeeriumiga 2006. aastal igale vast-sündinud lapsele Eestis raamatu „Las laps loeb“. Kogumikku on valitud lugusid ja laule kogu eesti lastekirjanduse varamust. Tekste illustreerivad eesti kunstnike pildid. Lastekirjanduse keskus on sellise raamatu väljaandmist kavandanud juba mitu aastat, kuid seni on projekt rahapuudusel toppama jäänud. Kogumiku „Las laps loeb“ tiraažiks on kavandatud 15 500.

● Maikuu esilinastus eesti kinodes Katrin Lauri film „Debora Vaarandi aeg“, mis oli ilus hüvastijätt hiljuti lahkunud poetessile.

Sudoku nr 4 lahendus

8	2	6	9	1	9	4	7	5	3
9	3	4	7	2	5	8	6	1	9
1	9	5	3	7	4	6	8	2	9
7	6	8	4	9	3	5	2	1	7
4	9	2	6	3	7	5	8	1	4
5	1	4	8	6	2	3	7	9	8
6	8	7	2	1	3	4	9	5	6
3	4	3	9	5	6	2	4	8	7
5	7	5	4	1	9	7	3	6	8

Täpsustusi, kommentaare,
ettepanekuid, kaastöid,
kuulutusi ja teateid ootame
adressile
EestiRada@yahoo.de

Tähtaeg: iga paaritu kuu
10. kuupäevaks